

Edistymiskertomus Framstegsrapport 2018

CCI 2014FI16M8PA001

Euroopan aluekehitysrahasto (EAKR)
Europeiska regionala utvecklingsfonden (ERUF)

Euroopan sosiaalirahasto (ESR)
Europeiska socialfonden (ESF)

Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahasto (Maaseuturahasto)
Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (Landsbygdsfonden)

Euroopan meri- ja kalatalousrahasto (EMKR)
Europeiska havs- och fiskerifonden (EHFF)

Toimitettu komissioon SFC2014-järjestelmän kautta 30.8.2019

Hyväksytty komissiossa 18.9.2019

OSA I: Kaikkiin Euroopan rakenne- ja investointirahastoihin (ERI) liittyvät tiedot ja arvioinnit.....	5
1. Jäsenvaltiossa kumppanuussopimuksen hyväksymisen jälkeen tapahtuneet kehittämistarpeiden muutokset.....	5
a) Kehittämistarpeiden muutosten yleiskuvaus ja arviointi, mukaan lukien perussopimuksen 121 artiklan 2 kohdan ja 148 artiklan 4 kohdan nojalla mahdollisesti annetuissa [uusissa] oleellisissa maakohtaisissa suosituksissa esitettyjen kehittämistarpeiden muutosten kuvaus.	5
2. Edistyminen älykkääseen, kestäväan ja osallistavaan kasvuun tähtäävän unionin strategian tavoitteiden saavuttamisessa sekä rahastokohtaisten tehtävien toteuttamisessa, joka on tapahtunut eri-rahastojen valittuja temaattisia tavoitteita edistävän vaikutuksen ansiosta, etenkin kullekin ohjelmalle tuloskehityksessä asetettujen välitavoitteiden sekä ilmastonmuutostavoitteisiin käytetyn tuen osalta.....	7
a) Kansallisten Eurooppa 2020 -tavoitteiden ⁽³⁾ saavuttamisessa tapahtuneen edistymisen kuvaus ja arviointi sekä kuvaus ja arviointi ERI-rahastojen vaikutuksesta edistymiseen, ottaen huomioon tuloskehityksessä asetetut välitavoitteet ja tarvittaessa ilmastonmuutostavoitteisiin käytetty tuki.....	7
b) ERI-rahastojen temaattisia tavoitteita edistävän vaikutuksen kuvaus ja arviointi sekä kullekin ohjelmalle kumppanuussopimuksessa asetettujen temaattisten tavoitteiden tärkeimpien odotettavissa olevien tulosten saavuttamisessa tapahtuneen kehityksen kuvaus ja arviointi, ottaen huomioon tuloskehityksessä asetetut välitavoitteet ja ilmastonmuutostavoitteisiin käytetty tuki, sekä tarvittaessa kuvaus siitä, miten ERI-rahastojen panos on vaikuttanut taloudelliseen, sosiaaliseen ja alueelliseen yhteenkuuluvuuteen kullekin ohjelmalle tuloskehityksessä asetettujen välitavoitteiden suhteen.	12
c) Kuvaus ERI-rahastojen vaikutuksesta [uusiin] oleellisiin maakohtaisiin suosituksiin.	22
d) Kuvaus siitä, miten kehittämistarpeiden muutokset on otettu huomioon ERI-rahastojen avulla.....	22
3. Toimenpiteet, jotka on toteutettu kumppanuussopimuksen mukaan sovellettavien ennakkoehtojen täyttämiseksi (vain vuoden 2017 kertomukseen)	24
4. Niiden mekanismien täytäntöönpano, joilla varmistetaan koordinointi ERI-rahastojen ja muiden unionin ja kansallisten rahoitusvälineiden välillä sekä Euroopan investointipankin (EIP) kanssa	24
a) Arviointi kumppanuussopimuksessa määritettyjen koordinointimekanismien täytäntöönpanosta sekä tarvittaessa täytäntöönpanossa ilmenneistä ongelmista.	25
5. Aluekehitystä koskevan yhdenmisen lähestymistavan toteutuminen tai yhteenveto sellaisten yhdenmisten lähestymistapojen toteutumisesta, jotka perustuvat ohjelmiin, mukaan lukien edistyminen ensisijaisille yhteistyöaloille asetettujen tavoitteiden saavuttamisessa.....	27
a) Yleiset huomautukset ja arviointi. <i>maxlength=14000</i>	27
b) Yhteenveto yhteisölähtöisen paikallisen kehittämisen toteutumisesta.	27
c) Yhteenveto yhdenmisten alueellisten investointien toteutumisesta.....	28
d) Yhteenveto makroalue- ja merialuestrategioiden toteutumisesta.....	28
e) Asetuksen (EU) N:o 1303/2013 15 artiklan 2 kohdan a alakohdan iii alakohta: tapauksen mukaan yhteenveto yhdenmisen lähestymistavan toteutumisesta vastattaessa köyhyydestä eniten kärsivien alueiden ja suurimmassa syrjinnän ja sosiaalisen syrjäytymisen vaarassa olevien kohderyhmien erityistarpeisiin.	30

f) Yhteenveto väestörakenteeseen liittyviin haasteisiin vastaamisen toteutumisesta alueilla, jotka kärsivät vakavista ja pysyvistä luontoon tai väestöön liittyvistä haitoista.....	30
6. Toteutetut toimenpiteet, joilla on pyritty lisäämään jäsenvaltioiden viranomaisten ja tuensaajien valmiuksia hallinnoida ja käyttää ERI-rahastoja.....	30
7. Tuensaajien hallinnollisen taakan vähentämiseksi toteutetut toimenpiteet ja tässä edistyminen.....	32
8. Asetuksen (EU) N:o 1303/2013 5 artiklassa tarkoitettujen kumppaneiden osuus kumppanuussopimuksen täytäntöönpanossa.....	34
a) Kuvaus ja arviointi valittujen kumppaneiden osuudesta edistymiskertomuksen laatimisessa ottaen huomioon kumppanuussopimuksen.....	34
b) Kuvaus ja arviointi valittujen kumppaneiden osuudesta ohjelmien täytäntöönpanossa, mukaan lukien osallistuminen ohjelmien seurantakomiteoihin.....	34
9. Yhteenveto ERI-rahastojen täytäntöönpanoa koskevien monialaisten periaatteiden ja laaja-alaisten toimintapoliittisten tavoitteiden osalta toteutetuista toimenpiteistä.....	37
a) Yhteenveto monialaisiin periaatteisiin liittyvistä toimenpiteistä, joilla on turvattu kyseisten periaatteiden edistäminen ja valvonta erityyppisissä ohjelmissa, ottaen huomioon kumppanuussopimuksen sisältö:	37
1) sukupuolten tasa-arvo, syrjimättömyys, vammaisten mahdollisuudet	37
2) kestävä kehitys (ympäristönsuojelu, luonnonvarojen käytön tehokkuus, ilmastonmuutoksen hillitseminen ja siihen sopeutuminen, biologinen monimuotoisuus sekä riskien ehkäisy).	39
b) Yhteenveto toteutetuista järjestelyistä, joilla varmistetaan laaja-alaisten toimintapoliittisten tavoitteiden valtavirtaistaminen, ottaen huomioon kumppanuussopimuksen sisällön.....	41
OSA II: Nuorisotyöllisyysaloitetta koskevat tiedot ja arviointi – <i>ei koske Suomea</i>	42
OSA III: Koheesipolitiikkaan liittyvät tiedot ja arviointi, jos vuotuisten täytäntöönpanokertomusten tietyt tiedot sisällytetään asetuksen (EU) N:o 1303/2013 111 artiklan 4 kohdan nojalla edistymiskertomukseen – toimitetaan vuosina 2017 ja 2019.....	42
11. Lisätiedot ja arviointi, jotka voidaan lisätä toimenpideohjelman sisällön ja tavoitteiden mukaan.....	42
11.1 Edistyminen aluekehitystä koskevan yhdennetyn lähestymistavan soveltamisessa, mukaan lukien väestörakenteeseen liittyvistä haasteista ja pysyvistä tai luontoon liittyvistä haitoista kärsivien alueiden kehitys, kaupunkialueiden kestävä kehitys sekä toimenpideohjelman puitteissa toteutettu yhteisölähtöinen paikallinen kehittäminen.....	42
11.2 Edistyminen, joka on saavutettu toteutettaessa toimenpiteitä, joilla parannetaan jäsenvaltioiden viranomaisten ja tuensaajien valmiuksia hallinnoida ja käyttää rahastoja.....	42
11.3 Alueiden välisten ja valtioiden välisten toimenpiteiden toteuttamisessa saavutettu edistyminen.....	42
11.4 Edistyminen sellaisten toimenpiteiden toteuttamisessa, joilla vastataan köyhyydestä eniten kärsivien alueiden sekä suurimmassa syrjinnän tai sosiaalisen syrjäytymisen vaarassa olevien kohderyhmien erityistarpeisiin, kiinnittäen erityistä huomiota marginalisoituneisiin yhteisöihin, vammaisiin henkilöihin, pitkäaikaistyöttömiin ja työelämän ulkopuolella oleviin nuoriin; tarvittaessa ilmoitetaan käytetyt rahoitusvarat.....	43
OSA IV: Nuorisotyöllisyysaloitteen täytäntöönpanoa koskevat tiedot ja arviointi -> ei koske Suomea.....	44

OSA V: Koheesiopolitiikkaan liittyvät tiedot ja arviointi, jos asetuksen (EU) N:o 1303/2013 111 artiklan 4 kohtaa hyödynnetään (edistymiskertomuksen muiden kohtien täydentämiseksi tarvittaessa) — toimitetaan vuonna 2019	44
---	----

OSA I: Kaikkiin Euroopan rakenne- ja investointirahastoihin (ERI) liittyvät tiedot ja arvioinnit

1. Jäsenvaltiossa kumppanuussopimuksen hyväksymisen jälkeen tapahtuneet kehittämistarpeiden muutokset (Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1303/2013 52 artiklan 2 kohdan a alakohta (1)) *maxlength=24500*

a) Kehittämistarpeiden muutosten yleiskuvaus ja arviointi, mukaan lukien perussopimuksen 121 artiklan 2 kohdan ja 148 artiklan 4 kohdan nojalla mahdollisesti annetuissa [uusissa] oleellisissa maakohtaisissa suosituksissa esitettyjen kehittämistarpeiden muutosten kuvaus.

Euroopan komissio hyväksyi Suomen kumppanuussopimuksen 7.10.2014. Kumppanuussopimuksessa mainitut kehittämistarpeet ovat pääosin edelleen ajankohtaisia.

Kumppanuussopimuksessa todettiin rakennemuutoksen muuttaneen Suomessa alueiden elinkeinoitoimintaa ja kehityskuvaa, jonka myötä alueilta mm. katosi yritystoimintaa ja osaavaa työvoimaa. Tämän jälkeen oli etenkin Lounais-Suomessa ollut havaittavissa positiivista rakennemuutosta, jonka läpivieminen edellytti osaavan työvoiman saamisen turvaamista ja suotuisten toimintaedellytysten luomista. 24.8.2017 julkaistun raportin mukaan keskeisiä onnistumisen edellytyksiä ovat alueen omien ja kansallisten toimijoiden saumaton yhteistyö sekä yksilöllisten valintojen helppous. Toimintamalliksi selvityshenkilön raportissa esitettiin ns. "siltasopimusta", jossa määritellään ainakin työvoiman saatavuuteen, saavutettavuuteen, osaamiseen ja koulutukseen, tutkimus- ja kehitysyhteistyöhön sekä tietopohjan ylläpitämiseen liittyvien asioiden vastuut, työnjako sekä tarvittavien toimenpiteiden rahoituskeinot, ml. rakennerahastot. Hallitus päätti budjettiriihessä syksyllä 2018 laajentaa Lounais-Suomen siltasopimusmallia myös muille työvoimapulasta eniten kärsiville alueille. Tilastollisesti alueittain tarkasteltuna rekrytointiongelmista eniten kärsivät alueet ovat Kainuu, Pirkanmaa ja Pohjois-Savo. Kyseiset alueet kokivat myös itse siltasopimusmallin tarpeelliseksi, joten uudet siltasopimukset laadittiin edellä mainittujen alueiden ja valtion kesken.

Vuoden 2015 yleinen 'pakolaiskriisi' heijastui myös Suomeen kasvaneina turvapaikanhakijamäärinä ja sen myötä lisääntyneinä palvelutarpeina. Tuon jälkeen turvapaikanhakijoiden määrä on Suomessa jatkuvasti laskenut ja lähentelee jo vuotta 2015 edeltänyttä tasoa. *Rakennerahasto-ohjelma* pystyi varsin joustavasti reagoimaan muuttuneeseen toimintaympäristöön eikä ohjelma-asiakirjaan ollut tarpeen tehdä tältä osin muutosta. Turvapaikanhakijoiden määrän kasvu näkyi kuitenkin maahanmuuttajien kotoutumista edistävien hankkeiden määrän kasvuna. Edelleenkin on pidetty tarpeellisena kiinnittää huomioita koulutusjärjestelmien kehittämiseen, nopean työllistymisen edistämiseen sekä maahanmuuttajien osaamisen parempaan hyödyntämiseen Suomen työvoiman jatkuvasti vähentyessä. Toiminnan tehostamiseksi ja tiedon jakamiseksi käynnistettiin maahanmuuton kotouttamisen koordinaatioryhmä, jossa on edustajat mm. ESR:stä, EAKR:stä, AMIF:sta ja maaseuturahastosta.

Suomen vuosina 2014-2018 saamien maakohtaisten suositusten osalta ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia kumppanuussopimuksen laatimisen jälkeen. Suositukset ovat liittyneet nuorten, pitkäaikaistyöttömien sekä maahanmuuttajien ja muiden heikossa työmarkkina-asemassa olevien henkilöiden työmarkkinavalmiuksien ja työllistymisen parantamiseen; suositukset ovat edelleen ajankohtaisia. Näihin kohderyhmiin liittyvät toimet ovat sisältyneet Suomen rakennerahasto-ohjelman ESR-toimintalinjoihin jo alunperinkin. Myös yrittäjyyden edistämiseen ja kilpailukyvyyn ja kansainvälistymisen

parantamiseen mm. innovointivalmiuksien kehittämisen liittyvät toimet ovat keskeisesti esillä rakennerahasto-ohjelmassa. Suomen rakennerahasto-ohjelman kaikki toimintalinjat ovat saavuttaneet tuloskehityksessä asetetut tavoitteet. Näin ollen myöskään sen johdosta ei toimintalinjojen välisiä keskinäisiä painotuksia ole syytä rahoituksen osalta muuttaa. Kaiken kaikkiaan voidaan arvioida n. 70 % EAKR-rahoituksesta ja 80 % ESR-rahoituksesta kohdistetun suoraan maakohtaisiin suosituksiin liittyviin hankkeisiin.

Pk-yritysten kilpailukyvyyn lisäämiseksi on ollut tarpeen parantaa niiden rahoituksen saatavuutta. Sitä varten perustettiin v. 2016 pk-yritysaloitteen mukainen Manner-Suomessa toimiva *Suomen takausohjelma*, joka liitettiin kumppanuussopimukseen. Ohjelmaa toteutetaan yhteistyössä Euroopan investointipankkiryhmän kanssa.

Maaseuturahaston ja Euroopan meri- ja kalatalousrahaston osalta ei ole ollut tarvetta muuttaa rahoituskauden 2014–2020 valmistelun yhteydessä havaittuja kehittämistarpeita.

För strukturfondernas del (Eruf/ESF) och jordbruksfondens del är de utvecklingsbehov som identifierats för Ålands del i den gemensamma partnerskapsöverenskommelsen i huvudsak fortfarande relevanta.

De åländska arbetstagarna oavsett ålder har i jämförelse med många andra europeiska länder varit förskonade från hög och långvarig arbetslöshet. En analys av utveckling visar att den allmänna trenden av stigande arbetslöshet under de senaste tio åren verkar ha avmattats något sedan 2014. Med socialfondens delfinansiering har insatser kunnat stöda dessa utsatta grupper om än i mindre omfattning än vad som ursprungligen prognosticerats.

Antalet jordbruksföretag minskar samtidigt som den odlade arealen är relativt oförändrad. Arealen fördelas på färre företag och det är de allra minsta jordbruksföretagen som minskar mest. Antalet mjölk- och spannmålgårdar har minskat mest sedan 2005 vilket är ett tecken på att det är inom dessa sektorer som behoven av utvecklingen av konkurrenskraften varit som störst. Inom jordbruket syns också klara tendenser på en specialisering inom jordbruksföretagandet, särskilt inom exempelvis mjölkproduktion.

Den kris som berörde marknaderna för jordbruksprodukter och då i första hand mejeriprodukter drabbade också Åland kraftigt. Omständigheterna har sänkt lönsamheten inom många lantbruksföretag och livsmedelsföretag under en lång period efter den aktuella krisperioden. Krisen har visat att de utmaningar som formulerats i partnerskapsöverenskommelsen är fortsatt relevanta och särskilt angelägna i förhållande till den småskalighet och de geografiska förutsättningar i förhållande till huvudmarknaden som råder.

I och med ökad specialiseringsnivå samt kraftiga strukturförändringar inom jordbruket har det uppkommit ett ökat behov av arbetskraft inom jordbruket både under de olika säsongerna men också generellt.

Genomförandet av Ålands landsbygdsprogram ser ut att svara mot utmaningarna med växthusgasutsläpp och klimatförändringar på ett bra sätt. Programmet ser ut ha hög upptagning gällande de åtgärder som stöder energi och klimatförändringar. Jordbruket har stor betydelse som koldioxid sänka om jordbruksmarken odlas produktiv och hålls beväxt. Målsättningen med att öka produktiviteten stöder därmed också klimatmålen. Under programperioden har bevattning intagits som en godkänd åtgärd inom investeringsstödet vilket är mycket positivt ur både energieffektivitets och klimatomfattigt hänseende. Vatten är ofta en begränsande faktor för grödorna och påverkar näringsupptagning samt effektiviteten i

fotosynteesen. Under odlingssäsongen 2018 drabbades Åland av en kraftig ihållande torka vilken tydliggjorde de stora behoven av att göra klimatanpassande åtgärder på gårdarna såsom investeringar i bevattning.

2. Edistyminen älykkääseen, kestäväan ja osallistavaan kasvuun tähtäävän unionin strategian tavoitteiden saavuttamisessa sekä rahastokohtaisten tehtävien toteuttamisessa, joka on tapahtunut eri-rahastojen valittuja temaattisia tavoitteita edistävän vaikutuksen ansiosta, etenkin kullekin ohjelmalle tuloskehityksessä asetettujen välitavoitteiden sekä ilmastonmuutostavoitteisiin käytetyn tuen osalta (asetuksen (EU) N:o 1303/2013 52 artiklan 2 kohdan b alakohta) *maxlength=52500*

- a) Kansallisten Eurooppa 2020 -tavoitteiden ⁽³⁾ saavuttamisessa tapahtuneen edistymisen kuvaus ja arviointi sekä kuvaus ja arviointi ERI-rahastojen vaikutuksesta edistymiseen, ottaen huomioon tuloskehityksessä asetetut välitavoitteet ja tarvittaessa ilmastonmuutostavoitteisiin käytetty tuki.

Eurooppa 2020 –strategian mukaiset kansalliset tavoitteet ovat toteutumassa eritasoisesti.

T&K-menojen osalta on vuodelle 2020 asetettu kansalliseksi tavoitteeksi 4 % bkt:sta, mutta vuonna 2017 taso oli vain 2,76 % ja Tilastokeskuksen arvion mukaan vuonna 2018 arviolta 2,70 %, eli osuus on jatkanut laskua vuodesta 2015 eikä kansalliseen 4 %:n tavoitteeseen tulla pääsemään.

Rakennerahasto-ohjelman julkisen rahoituksen toimenpiteistä yli 40 % liittyy suoraan T&K-toimintaan, mikä on n. 3,5 % koko maan T&K-menoista, mutta ohjelman generoima yksityinen rahoitus huomioiden osuus nousee selvästi suuremmaksi. Siitä huolimatta ohjelman mahdollisuudet vaikuttaa kokonaistilanteen paranemiseen ovat rajalliset. T&K-toimille on Manner-Suomen rakennerahasto-ohjelmassa asetettu kolme EAKR-tuloskehitystavoitetta (ks. kohta 2b1).

Maaseutuohjelmassa t&k-toimintaan liittyviin toimenpiteisiin on varattu rahoitusta 274 miljoonaa euroa. Se vastaa noin 0,6 prosentin osuutta ohjelmakauden aikana toteutuvista t&k-menoista Suomessa. Julkisen sektorin t&k-menoista maaseutuohjelman innovaatiomenojen osuus on noin 1,9 prosenttia. Suomen t&k-toiminnan kokonaisvolyyymiin suhteutettuna maaseutuohjelman merkitys on vähäinen.

Ilmaston liittyviä Eurooppa 2020-tavoitteita on kolme. Päästökaupan ulkopuolisten kasvihuonekaasupäästöjen tavoitteeksi vuodelle 2020 on asetettu 16 % vähenemä vuoden 2005 tasosta. Vuonna 2017 taso oli 30,1 milj. tonnia CO2 ekvivalentteina. Päästöt laskivat 2 prosenttia vuodesta 2016 vuoteen 2017; päästöt vähenivät kaikilla sektoreilla. Uusiutuvan energian osuudelle asetettu kansallinen tavoite vuodelle 2020 on 38 %. Vuonna 2017 osuus oli 41 %. Energiatehokkuudelle asetettu tavoite vuodelle 2020 on 310 TWh ja vuoden 2017 toteuma oli 306 TWh. Suomen energiatehokkuustoimintaan vaikuttavat keskeisesti valtion ja eri toimialojen väliset energiategokkuussopimukset. Nykyiset sopimukset koskevat kautta 2017-2025.

Manner-Suomen rakennerahasto-ohjelmassa on rahoitettu vähähiilisyttä edistäviä EAKR-hankkeita vuoden 2018 loppuun mennessä 879 kpl joihin oli kohdistunut julkista rahoitusta 239 miljoonaa euroa (ks. kohta 2b4).

Maaseutuohjelma on vähentänyt maatalouden kasvihuonekaasupäästöjä ennen muuta maatalojen ympäristökorvausten ansiosta. Maatalouden kokonaispäästöt eivät ole vähentyneet 1990-luvun alkuvuosien jälkeen.

Suomi ei ole pystynyt pysäyttämään luonnon monimuotoisuuden vähenemistä maatalousympäristöissä. *Maaseutuohjelma* on kuitenkin ollut keskeisin työkalu ja lähes ainoa rahoituskeino tämän päämäärän edistämiseksi. Yli kolmannes ympäristösopimuksilla hoidetuista perinnebiotoopeista sijaitsee Natura 2000 -alueilla.

Työllisyystavoite (20-64 -vuotiaat) vuodelle 2020 on 78 %. Vuonna 2015 työllisyysaste oli 72,6 %, vuonna 2017 vastaavasti 74,2 % ja vuonna 2018 jo 76,1 %. Työllisyys on viime vuosina parantunut kaikilla väestötiheyden mukaan luokitelluilla alueilla sekä Suomessa että EU-alueella. Trendi on samanlainen sekä 15–64 -vuotiaiden että 20–64 -vuotiaiden ryhmissä. Naisten työllisyys oli eri väestötiheyden alueilla Suomessa noin 2-6 % heikompi kuin miesten, mutta EU-tasolla ero oli yli 10 %. Suomessa väestön ja työllisten määrä molemmissa ikäryhmissä on laskenut viime vuosina harvaan asutulla alueella ja välialueilla, noussut tiheään asutuilla alueilla. Kaikkien alueiden työllisten määrä näissä ikäryhmissä on hieman noussut.

Rakennerahasto-ohjelman EAKR-toimenpitein oli vuoden 2018 loppuun mennessä syntynyt 5 814 uutta työpaikkaa, kun tuloskehityksessä vuodelle 2018 asetettu tavoite on 2 462. Lähes kaksi kolmasosaa uusista EAKR-työpaikoista oli syntynyt pk-yritysten kasvun ja kansainvälistymisen edistämiseen tähtäävässä erityistavoitteessa. ESR-hankkeilla tuettiin työllisyystavoitteen parantamista edistämällä työttömien työllistymismahdollisuuksia mm. koulutuksella ja kehittämällä erilaisia palveluprosesseja ja -malleja. Vuoden 2018 lopussa oli jo ylitetty tuloskehityksessä asetetut välitavoitteet työttömille ja työelämän ulkopuolella oleville alle 30-vuotiaille (8 562/27 492) sekä yli 54-vuotiaille (5 471/12 058). Rakennerahasto-ohjelman arvioinnin mukaan etenkin nuoriin ja heikossa asemassa oleviin kohdistuneet toimet ovat tukeneet positiivista työllisyyskehitystä. Aktiivimallin voimaan tulo vuoden 2018 heikensi tilapäisesti tilannetta, koska ESR-hankkeisiin osallistuminen ei välttämättä estänyt työttömyysturvaleikkurin toteutumista eikä siten kannustanut osallistumaan ESR-hankkeisiin. Säädöksiin tehtiin lievennyksiä vuoden 2019 keväällä.

Maaseutuohjelmalla on luotu uusia työpaikkoja, kehitetty yritystoimintaa sekä kohennettu koulutus- ja muilla toimenpiteillä ihmisten edellytyksiä työllistyä.

Korkea-asteen tutkinnon suorittaneiden 30-34 -vuotiaiden määrälle asetettu tavoite vuodelle 2020 on 42 %. Vuoden 2015 toteuma oli 45,5 % ja vuonna 2017 noin prosenttiyksikön alhaisempi eli 44,6 % ja vuonna 2018 enää 44 %. ESR-toimenpiteillä kehitettiin ohjaus- ja neuvontapalveluita sekä esim. työnantajien, opettajien ja ohjaajien osaajaverkostoja. Tuloskehityksessä asetettu tavoite osallistuville opinto-ohjaajille, uraneuvojille ja muille ohjauspalveluiden asiantuntijoille on 6 799 ja toteuma vuoden 2018 lopussa oli 11 348.

Koulutuksen varhain keskeyttäneiden määrä (v. 2020 tavoite 8 %) oli 9,2 % vuonna 2015 ja 8,2 % vuonna 2017 eli ollaan jo erittäin lähellä asetettua tavoitetta. Koulupudokkuutta on vähennetty ESR-hankkeilla, joissa mm. parannettiin opiskelijoiden elämänhallintataitoja ja edistettiin moniammatillista yhteistyötä sekä kehitettiin opiskelijoille yksilöllisiä oppimisen polkuja.

Köyhyys- ja syrjäytymisriskissä olevien määrän tavoitellaan laskevan 770 000:ään vuoteen 2020 mennessä. Vuonna 2015 heitä oli kuitenkin vielä 896 000 ja vuonna 2017 määrä oli yhä 894 000.

Rakennerahasto-ohjelman ESR-varoin työttömille ja osatyökykyisille sekä syrjäytymisuhan alaisille suunnatuilla hankkeilla on edistetty näiden kohderyhmien pääsyä työmarkkinoille ja torjuttu köyhyys- ja syrjäytymisriskiä. Kolmannen sektorin toimijoilla on ollut tärkeä rooli. Myös Eurooppalaisen vähävaraisimmille suunnatun avun kautta toteutetuissa ruuanjakopisteissa on tiedotettu ESR-hankkeista. Vuoden 2018 loppuun mennessä on jo ylitetty tuloskehyksessä asetettu välitavoite työelämän ulkopuolella oleville, jotka eivät ole koulutuksessa (1 345/5 910) sekä pitkäaikaistyöttömille (3 698/10 325) eli tarve tämän tyyppisille hankkeille on selvästikin olemassa. Siirtyminen työhön tai koulutukseen oli tässä kohderyhmässä kuitenkin vähäisempää kuin muissa ESR-hankkeissa mutta osallisuuden lisääntyminen sekä arjen ja muiden taitojen vahvistuminen kuitenkin lisäsivät arviointiraportin mukaan osallistujien luottamusta palkkatyön ja koulutuspaikan saamiseen.

Maaseutuohjelma ei kohdistu erityisesti passiiviseen tai aktiiviseen maaseutuväestöön, vaan sen tarkoituksena on tukea kaikkia maaseudun asukkaita. Verrattaessa maaseudun ja kaupungin köyhyyttä olennaista on tarkastella erityyppisiä maaseutualueita erikseen. Yleisesti voidaan todeta, että maaseudun köyhyys suhteessa kaupunkien köyhyyteen on vähentynyt ohjelma-aikana.

Maaseutuohjelmassa rahoituskaudelle 2014–2020 asetetut tulostavoitteet ja välitavoitteet esitetään maaseutuasetuksen mukaisesti prioriteeteittain.

Prioriteetti 2: Maatilojen elinkelpoisuuden ja kilpailukyvyn edistäminen kaikenlaisessa maataloudessa kaikilla alueilla sekä innovatiivisen maatalousteknologian ja metsien kestävän hoidon ja käytön edistäminen

Välitavoitteina on, että julkiset menot vuoden 2018 lopussa ovat yhteensä 70,24 milj. euroa ja tukea maatalousinvestointeihin ja tilanpidon aloitustukeen nuorille viljelijöille on myönnetty yhteensä 890 hankkeeseen. Koko ohjelmakauden tavoitteet ovat 1 026,4 milj. euroa, josta 675,2 milj. euroa kansallista rahoitusta ja 9 700 tuettua hanketta, josta 5 250 kansallisesti rahoitettuja. Vuoden 2018 lopussa oli toteutunut maksuina 193,5 milj. euroa (ei sis. kansallisesti maksettua osuutta) eli 275 % tuloskehysten välitavoitteesta. EU-osarahoitettuja hankkeita oli myönnetty 2 326 kpl, joista 1 420 oli investointihankkeita ja 906 aloitustukia. Tuloskehysten välitavoitteet ylitettiin.

Prioriteetti 3: Elintarvikeketjun organisoitumisen edistäminen mukaan lukien maataloustuotteiden jalostus ja kaupan pitäminen, eläinten hyvinvointi ja maatalouden riskienhallinta

Välitavoitteina on, että julkiset menot vuoden 2018 lopussa ovat yhteensä 167,7 milj. euroa ja eläinten hyvinvointikorvauksiin on sitoutunut 3 600 tilaa. Koko ohjelmakauden tavoitteet ovat 559 milj. euroa ja 4 500 sitoutunutta tilaa. Vuoden 2018 lopussa oli toteutunut maksuina 293,9 milj. euroa eli 175 % tuloskehysten välitavoitteesta. Eläinten hyvinvointikorvauksiin oli vuoden 2018 sitoutunut 6 011 tilaa. Tuloskehysten välitavoitteet ylitettiin.

Prioriteetti 4: Maa- ja metsätalouteen liittyvien ekosysteemien ennallistaminen, säilyttäminen ja parantaminen

Välitavoitteina on, että julkiset menot vuoden 2018 lopussa ovat yhteensä 1 887 milj. euroa ja sitomusala on 1,8 milj. hehtaaria. Koko ohjelmakauden tavoitteet ovat 5 614 milj. euroa ja 2,255 milj. hehtaaria. Kokonaan kansallista rahoitusta ei huomioida tuloskehysten tavoitteissa. Vuoden 2018 lopussa oli toteutunut maksuina 2 801 milj. euroa eli 148 % tuloskehysten välitavoitteesta. Tuloskehysten sisältyväksi prioriteetin 4 pinta-alatavoitteeksi on esitetty ympäristökorvauksien (M10)

sitoumusala. Vuoden 2018 lopussa sitoumusala oli 2,05 milj. hehtaaria ja toteutusala 1,76 milj. ha. Pääosa 5-vuotisista sitoumuksista tehtiin vuonna 2015. Tuloskehyksen välitavoitteet ylitettiin.

Prioriteetti 5: Voimavarojen tehokkaan käytön sekä vähähiiliseen ja ilmastoa säästävään talouteen siirtymisen edistäminen maatalous-, elintarvike- ja metsäsektoreilla

Välitavoitteina on, että julkiset menot vuoden 2018 lopussa ovat yhteensä 20,52 milj. euroa, uusiutuvan energian tuotantoon liittyviä maatalousinvestointeja on toteutunut 91 kpl ja kasvihuonekaasujen vähentämiseen liittyviä maatalousinvestointeja 91 kpl. Koko ohjelmakauden tavoitteet ovat 150,4 milj. euroa ja 455 kpl toteutuneita investointeja uusiutuvan energian tuotantoon ja 455 kpl kasvihuonekaasujen vähentämiseen. Vuoden 2018 lopussa oli toteutunut maksuina 21,4 milj. euroa (ei sis. kokonaan kansallisesti maksettua osuutta) eli 104 % tuloskehyksen välitavoitteesta. Hyväksytyjä hankkeita oli 600 kpl, joista uusiutuvan energian tuotantoon liittyviä investointeja (5C) oli 356 kpl ja kasvihuonekaasujen vähentämiseen liittyviä investointeja (5D) 244 kpl. Tuloskehyksen välitavoitteet ylitettiin.

Prioriteetti 6: Sosiaalisen osallisuuden, köyhyden vähentämisen ja taloudellisen kehityksen edistäminen maaseudulla

Välitavoitteina on, että julkiset menot vuoden 2018 lopussa ovat yhteensä 152,4 milj. euroa, Leader-ryhmien kattaman väestön määrä on 1,44 milj. henkilöä ja yritystoiminnan perustamiseen ja kehittämiseen saa tukea 1 100 yritystä. Koko ohjelmakauden tavoitteet ovat 762 milj. euroa, 1,8 milj. henkilöä ja 5 500 tukea saanutta yritystä (pl. Leader-ryhmien kautta tuetut yritykset). Vuoden 2018 loppuun mennessä oli toteutunut maksuina 262 milj. euroa eli 172 % tuloskehyksen välitavoitteesta. Vuoden 2018 lopussa Leader-ryhmien kattaman väestön määrä oli n. 2,7 milj. henkilöä. Yritystoiminnan perustamiseen ja kehittämiseen oli hyväksytty hankkeita vuoden 2018 loppuun mennessä 1 358 yritykselle. Tuloskehyksen välitavoitteet ylitettiin.

Meri- ja kalatalousrahaston Suomen toimintaohjelman 2014-2020 varat jakautuvat kuudelle prioriteetille (ja tekniseen tukeen). Jokaiselle prioriteetille vuodelle 2018 asetetut välitavoitteet saavutettiin.

Finansieringsramen för Ålands strukturfondsprogram om 10 miljoner euro ger begränsade möjligheter att bidra till en mätbar förbättring av de nationella målen i Europa 2020-strategin. I det åländska programmet är resultatramens delmål kopplade till den ekonomiska implementeringen och antalet deltagare i ESF delfinansierade projekt.

Enligt delmålen ska de offentliga utgifterna för Eruf vid utgången av 2018 uppgå till 0,820 miljoner euro. De totala kumulerade attesterade utgifterna är 0,878 milj. euro varvid delmålet i resultatramen för 2018 har uppnåtts.

Enligt delmålen ska de offentliga utgifterna inom ESF vid utgången av 2018 uppgå till 0,936 miljoner euro. De totala kumulerade attesterade utgifterna är 1,834 milj. euro euro varvid delmålet i resultatramen för 2018 har uppnåtts.

För finansieringsinstrumentet (offentligt riskkapital) som kompletterande verktyg till nationellt finansierade direkta bidrag är delmålet för 2018 i resultatramen investeringar i 6 företag. Vid utgången

av år 2018 har förvaltaren av instrumentet investerat offentligt riskkapital i sju företag. Delmålet i resultatramen för 2018 har uppnåtts.

Enligt delmålen ska antalet deltagare inom ESF uppgå till 480 vid utgången av 2018. Det totala antalet deltagare uppgick vid utgången av året till 868 stycken. Delmålet för resultatramen 2018 är uppfyllt.

De resultat- och delmål som ställts i *landsbygdsprogrammet för Åland* för finansieringsperioden 2014–2020 presenteras per prioritering enligt landsbygdsförordningen.

Enligt delmålen ska de offentliga utgifterna inom *unionsprioritering 2* vid utgången av 2018 uppgå till 1,4 milj. euro och 20 projekt ska ha beviljats stöd till jordbruksinvesteringar och startstöd till unga jordbrukare. De totala offentliga utgifterna uppgår till 2 milj. euro. Det motsvarar 28,55 % av målsättningen under programperioden. Delmålet i resultatramen om 20 % är uppfyllt. 56 jordbruksföretag har erhållit EU-delfinansierat stöd vilket motsvarar 54,90 % av målsättningen och delmålet i resultatramen om 20 % är uppfyllt.

Enligt delmålen ska de offentliga utgifterna inom *unionsprioritering 3* vid utgången av 2018 uppgå till 0,64 milj. euro och 5 insatser ska ha beviljats stöd för investeringar i fysiska tillgångar inom livsmedelsförädling. De totala offentliga utgifterna uppgår till 2 milj. euro. Det motsvarar 61,04 % av målsättningen under programperioden. Delmålet i resultatramen om 20 % är uppfyllt. Antalet insatser som fått stöd uppgår till 13 stycken. 13 insatser motsvarar 52 % av målsättningen under programperioden. Delmålet i resultatramen om 20 % är uppfyllt.

De totala offentliga utgifterna för *unionsprioritering 4* uppgår sammanlagt till 31 milj. euro. Av detta utgör 1,4 milj. euro nationella tilläggsbetalningar. Beräknat på endast det delfinansierade beloppet om 29,6 milj. euro fås en måluppfyllelse på 70,11 %. Delmålet i resultatramen 2018 om 50 % är uppfyllt.

Delmålet för resultatramen 2018 för jordbruksmark som omfattas av åtaganden som bidrar till biologisk mångfald, till att förbättra vattenförvaltningen och markskötseln och/eller förebygga jorderosion är 78% av målet om 14 687 ha år 2023. Vid utgången av år 2018 omfattades 14 094 hektar av sådana åtaganden vilket ger en måluppfyllelse på 96% varvid delmålet för resultatramen 2018 har uppnåtts.

Den totala arealen som beviljas kompensationsersättning används som en alternativ indikator för resultatramen. Delmålet för resultatramen 2018 är 80% av målet år 2023 om 14 350 ha. Kompensationsbidrag har år 2018 beviljats för 14 315,48 ha varvid genomförandegraden är 100%. Målsättningen är således uppnådd avseende delmålet för resultatramen 2018 och även för hela programperioden.

De offentliga utgifterna inom *unionsprioritering 6* ska enligt delmålet vid utgången av 2018 uppgå till 0,247 miljoner euro. De totala offentliga utgifterna inom åtgärden Leader-program för lokalt ledd utveckling uppgår till sammanlagt 0,341 milj. euro. Det motsvarar 20,74 % av målsättningen under programperioden. Delmålet för resultatramen om 15 % är uppfyllt.

Hela Åland omfattas av en enda LAG-grupp och en lokal utvecklingsstrategi eftersom programområdet är förhållandevis litet. Alla kommuner bereds möjlighet att delta. Det innebär samtidigt att delmålet om 100 % för indikatorn befolkning som omfattas av LAG är uppfyllt.

- b) **ERI-rahastojen temaattisia tavoitteita edistävän vaikutuksen kuvaus ja arviointi sekä kullekin ohjelmalle kumppanuussopimuksessa asetettujen temaattisten tavoitteiden tärkeimpien odotettavissa olevien tulosten saavuttamisessa tapahtuneen kehityksen kuvaus ja arviointi, ottaen huomioon tuloskehityksessä asetetut välitavoitteet ja ilmastonmuutostavoitteisiin käytetty tuki, sekä tarvittaessa kuvaus siitä, miten ERI-rahastojen panos on vaikuttanut taloudelliseen, sosiaaliseen ja alueelliseen yhteenkuuluvuuteen kullekin ohjelmalle tuloskehityksessä asetettujen välitavoitteiden suhteen.**

1. Tutkimuksen, teknologian kehittämisen ja innovoinnin tehostaminen

EAKR:n osalta toteutuksen perustana ovat maakuntien omat älykkään erikoistumisen strategiat ja niiden painopisteet. T&K&I-toimille on asetettu ohjelmassa kolme tuloskehystavoitetta. T&K-instituutioiden vetämiin hankkeisiin oli vuoden 2018 lopussa osallistunut 9 002 yritystä (2018 tavoite 1 580 kpl), T&K&I-toiminnan tai yhteistyön oli käynnistänyt 1 779 yritystä (2018 tavoite 234 kpl) ja uusia alan työpaikkoja oli syntynyt 478 kpl (2018 tavoite 266). Tuloskehityksessä vuodelle 2018 asetetut tavoitteet on siten saavutettu osin moninkertaisesti.

Tutkimus-, osaamis- ja innovaatiokeskittymien kehittämiseen alueellisten vahvuuksien pohjalta oli vuoden 2018 loppuun mennessä varattu julkista rahoitusta 309,6 miljoonaa euroa (715 hanketta) ja yritysten innovaatiotoiminnan vahvistamiseen 119,9 milj. euroa (587 hanketta).

Maaseuturahaston osalta tavoitteeseen vaikutetaan neuvonnan ja yhteistyötoimenpiteen avulla. Maaseutuohjelman tuloskehityksessä ei esitetä näille toimenpiteille tavoitteita.

Maatilojen neuvonnan suosio kasvoi edelleen vuoden 2018 kuluessa. Vuoden lopussa neuvontakorvausta oli maksettu noin 13,5 milj. euroa ja neuvontakäyntejä oli yhteensä noin 45 000 lähes 17 000 tilalla. Vuonna 2018 viljelijät hyödynsivät neuvontaa eniten tilansa kilpailukyvyyn parantamisessa. Ympäristökorvauksen ehdot säilytti asemansa suosituimpana neuvonnan aihealueena. Neuvonnan markkinoinnissa ja viestinnässä hyödynnetään yhä enemmän sosiaalisen median kanavia.

Maaseudun innovaatioryhmien (European Innovation Partnership, EIP) tavoitteena on lisätä maa- ja metsätalouden tuottavuutta, tehokkuutta ja kestävyyttä alan yritysten ja asiantuntijoiden välisenä yhteistyönä. Käytettävissä on 3 milj. euroa julkista rahoitusta jolla on tavoitteena rahoittaa 10 ryhmää. Vuonna 2018 rahoitettavaksi valittiin kolme hanketta. Aiemmin oli jo käynnistynyt 5 innovaatioryhmää.

Maatiloilla tapahtuvaa tuotekehitystä ja markkinointia välittömästi tukevaa hanketoimintaa on vähän, koska maanviljelijät ovat Suomessa pääsääntöisesti sopimustuottajia ilman omaa tuotekehitystä ja kuluttajamyyntiä. Keskeistä on neuvojen ammattitaito, joka nykyisellään on hyvätasoista. Maaseudun kehittämissuunnitelmassa ei ole riittävästi kiinnitetty huomiota neuvonnan, tiedonvälityksen ja tutkimuksen vuorovaikutukseen. Neuvojen tulisi teknisen tiedonvälittäjän sijaan olla osa innovaatiostysteemiä.

För att möta det tematiska målet genomför landskapsregeringen utöver de insatser (Eruf) som är koncentrerade till kunskapsstöd finansieringsinstrumentet (FI) offentligt riskkapital. Åtgärderna stöder strategin för smart specialisering. I de pågående projekten inklusive FI har sammanlagt 33 företag hittills fått nytta (stöd) av programmets finansiering i förhållande till uppsatt mål (25). 26 företag har redan erhållit kunskapsstöd vilket överstiger målsättningen (10). Genom FI har 7 av förväntade 20 företag erhållit offentligt riskkapital. Delmålet i resultatramen om 6 företag vid utgången av 2018 är uppfyllt.

Utvärderarna konstaterar att Ålands ekonomi är mycket liten och de makroekonomiska trenderna slår igenom mycket kraftigare än enskilda projektinsatser. Trots svårigheterna med att påvisa orsakssamband understryker utvärderarna, att den bredd på insatser som Åland valt att prioritera, har skapat möjligheter att fånga upp och erbjuda stöd till olika typer av tillväxtskapande och sysselsättningskapande företag.

8,46 % av programbudgeten för rådgivningstjänster är beviljad men landskapsregeringens utbetalningar vid utgången av år 2018 ligger fortfarande på en mycket låg nivå (2,34%). I resultatramen finns inte delmål kopplat till denna åtgärd eller det tematiska målet.

2. Tieto- ja viestintätekniiikan saatavuuden, käytön ja laadun parantaminen

Tavoitteeseen vaikutetaan *maaseuturahaston* osalta laajakaistainvestointien (kyläverkot) tukemisen avulla. Maaseutuohjelman tuloskehityksessä ei esitetä näille toimenpiteille tavoitetta.

Maaseutuohjelmassa tavoitteeksi on asetettu 100 tuettua laajakaistahanketta. Suunniteltu kokonaisrahoitus on 30 milj. euroa. Vuoden 2018 lopussa oli hyväksytty 55 laajakaistahanketta ja maksuina oli toteutunut yhteensä 14,5 milj. euroa ja sidottu oli 28,4 milj. euroa.

Eniten kyläverkkohankkeita on toteutettu Pirkanmaalla, Lapissa, Pohjois-Pohjanmaalla ja Etelä-Savossa. Hankkeiden rahoitus on koettu hyvin toimivaksi ja kustannustehokkaaksi. Kansallinen rahoitus maaseudun laajakaistahankkeille loppui vuoden 2018 lopussa. Rahoitustarve on edelleen suuri, koska markkinaehtoiset toimijat eivät halua rakentaa yhteyksiä maaseutualueilla. Tällä hetkellä yli 100 Mbit/s toimiva yhteyden saatavuus vaihtelee paljon alueittain Hämeen 7 %:sta Ahvenanmaan 94 %:iin.

3. Pienten ja keskisuurien yritysten, maatalousalan sekä kalastus- ja vesiviljelyalan kilpailukyvyn parantaminen

EAKR:n osalta toteutuksen perustana ovat maakuntien älykkään erikoistumisen strategiat ja niiden painopisteet. Tuloskehystavoitteina seurataan tukea saavien yritysten lukumäärää (toteuma 2018 lopussa 2 133 yritystä, tavoite 1 098 yritystä) sekä niiden yritysten määrää, joissa on aikaansaatu merkittävä liikevaihdon tai henkilöstön lisäys (toteuma 2018 lopussa 1 891 kpl, tavoite 456 kpl).

Uuden yritystoiminnan luomiseen oli vuoden 2018 lopussa varattu julkista rahoitusta 60,3 milj. euroa (518 hanketta). Tuella aikaansaatuja yrityksiä oli 323 kpl, joista 108 naisten perustamia. Uusia työpaikkoja oli 1 425 kpl, joista naisten osuus 487 kpl. Ainoastaan Itä- ja Pohjois-Suomessa käytettävissä olevassa pk-yritysten kannalta tärkeiden liikenne- ja logistiikkayhteyksien parantamisen erityistavoitteessa oli vuoden 2018 lopussa varattu julkista rahoitusta 47,7 milj. euroa (42 hanketta). Pk-yritysten kasvun ja kansainvälistymisen edistämiseen oli vuoden 2018 lopussa varattu 247,7 milj. euroa. Hankkeita oli käynnistynyt peräti 1 761 eli lähes 40 % kaikista Manner-Suomen EAKR-hankkeista. Vuonna 2018 keskeisiä teemoja ovat olleet mm. digitaalisuus, alihankintaverkoston kehittäminen ja yleisesti tuotteiden ja palvelujen kehittäminen.

Pk-yritysten kilpailukyvyn parantamiseksi käynnistettiin v. 2016 takausohjelma. Tavoite on lisätä pk-yrityksille myönnettyjä pankkilainoja annettujen takauksien avulla. Ohjelman 40 miljoonan rahoituksella pyritään 400 miljoonan lainoitukseen. Rahoitusta suunnataan erityisesti uusille,

voimakkaasti kasvaville, kansainvälistyville tai innovatiivisille yrityksille, joiden olisi muuten vaikea saada rahoitusta. Ohjelman toimeenpano käynnistyi vuonna 2017. Takausohjelma on Euroopan unionin pk-yritysaloitteen mukainen ohjelma, joka toteutetaan EU-tason takausohjelmajärjestelyinä, jossa toimeenpano on jäsenvaltion ja Euroopan investointipankkiryhmän sopimuksilla siirretty Euroopan investointirahastolle. Se on solminut välittäjäpankkisopimuksen OP-ryhmän, Oma Säästöpankin, Nordean, Aktia-pankin ja Säästöpankkiryhmän kanssa.

Takauksia on 31.12.2018 mennessä myönnetty 590 pk- ja mikroyritykselle, joista 231 on start up -yrityksiä. Lainojen määrä on kaikkiaan 362 miljoonaa. Rahoitus on jakautunut mikroyrityksille (36,5 %), pienille yrityksille (43,6%) ja keskisuurille yrityksille (19,9%). Yrityksistä 52 % sijaitsee Uudellamaalla tai muualla Etelä-Suomessa ja 18 % Itä- ja Pohjois-Suomessa. Toiminta on monialaista; rahoitettujen yritysten toimialoista suurin on luokka "muut" (27 %), seuraavaksi suurimpina teollisuus (25 %) ja tukku- ja vähittäiskauppa (17 %).

Maaseuturahaston osalta temaattista tavoitetta toteutetaan maatalousinvestointien, nuorten viljelijöiden aloitustuen, maataloustuotteiden jalostuksen, kaupan pitämisen ja/tai kehittämisen tukemisen ja eläinten hyvinvointikorvauksen avulla. Maaseutuohjelman tuloskehityksessä esitetään tavoite maatalousinvestoinneille ja aloitustuelle sekä eläinten hyvinvointikorvaukselle.

Maatalousinvestointien toteutus käynnistyi hieman arvioitua hitaammin. Tukea maatalouden investointeihin oli vuoden 2018 lopussa myönnetty 4 239 hankkeeseen 3 347 tilalle (7,0 % kaikista maatiloista). Pääosa rahoituksesta on kohdistunut kotieläintuotannon rakentamisinvestointeihin, etenkin lypsy- ja nautakarjatalouteen. Kotieläintaloudessa lopettavien tilojen määrä on edelleen suurin, jolloin jatkaville tiloille kohdistuu paineita uusien, korvaavien eläinpaikkojen rakentamiseen. Investointeja tehdään myös eläinten hyvinvoinnin ja työympäristön parantamisen näkökulmasta sekä myös Suomen ilmasto-olosuhteissa tärkeisiin maan kasvukuntoa parantaviin pellon salaajitusinvestointeihin.

Vaikka tilojen rakennetta on kehitetty ja uuteen teknologiaan panostettu, maatalouden kilpailukyky ja työn tuottavuus eivät ohjelmakauden aikana koko sektorin tasolla ole parantuneet. Pitkällä tähtäimellä toimintaansa kehittäneet tilat ovat silti pääsääntöisesti paremmassa asemassa kuin investoimattomat tilat.

Tukea tilanpidon aloitukseen oli vuoden 2018 loppuun mennessä myönnetty 906 tilalle (1,9 % kaikista maatiloista). Eniten myönteisiä aloitustukipäätöksiä on tehty Varsinais-Suomessa, Pohjois-Pohjanmaalla, Etelä-Pohjanmaalla ja Pohjanmaalla ja vähiten Kainuussa ja Lapissa. Lypsykarjatalous ja viljanviljely olivat merkittävimmät aloitustukea saaneet tuotantosunnat muilla ELY-keskus –alueilla (yli 40 % tukipäätöksistä) paitsi Lapissa, jossa poro- ja luontaiselinkeinojen aloituksia on eniten.

Eläinten hyvinvointikorvauksia myönnetään viljelijöille, jotka sitoutuvat toteuttamaan ohjelman mukaisia eläinten hyvinvointia edistäviä toimia. Vuonna 2018 eläinten hyvinvointikorvauksia maksettiin 6 011 tilalle. Vuoden 2018 lopussa toimenpiteestä oli toteutunut maksuina 243,8 milj. euroa ja sidottu 330,8 milj. euroa. Vuonna 2018 eläinten hyvinvointikorvaukseen sitoutuneita oli nautatiloista 53 %, sikatiloista 70 %, lammas- ja vuohitiloista 54 % ja siipikarjatilasta 71 %.

Maatilojen lukumäärän lasku on jatkunut suhteellisen nopeana. Maatalouden kannattavuus on ohjelmakauden aikana heikentynyt mm. markkinahäiriöiden, kuten venäjäpakotteiden ja

poikkeuksellisten sääolojen seurauksena. Heikentyneiden kannattavuusnäkömien ja toisaalta muiden alojen parantuneiden työmahdollisuuksien johdosta maatalousyrittäjyys ei ole houkuttanut nuoria alalle. Luopumistuen ehtojen ja eläkelainsäädännön muutokset ovat myös saattaneet vähentää mahdollisuuksia sukupolvenvaihdoksiin.

Eläinten hyvinvointiin ja terveyteen panostaminen sekä luonnonhaittakorvaukset eivät ole parantaneet tilojen taloudellista suorituskykyä niin, että vaikutukset näkyisivät sektorin kokonaistasolla. Ohjelman toimenpiteitä, etenkin investointeja ja sukupolvenvaihdoksia on kuitenkin toteutettu vahvoilla maatalousvaltaisilla alueilla. Voidaankin arvioida, että ohjelman toimenpiteet vahvistavat maatalousalan kilpailukykyä pitkällä aikavälillä. Maaseutuohjelma on muodostanut etenkin luonnonhaittakorvauksen kautta perustuoton peltohehtaareille, vaikka markkinatuotot ovat laskeneet. Kokonaisuudessaan maaseutuohjelman vaikuttavuutta tulee arvioida vielä myöhemmin, sillä toimenpiteiden lopullinen vaikutus muodostuu vasta viiveellä.

Meri- ja kalatalousrahaston tuella kalastus- ja vesiviljelyalan kilpailukykyä parannetaan tehokkaan tutkimus- ja kehittämispanostuksen myötä. Toimintaohjelman kautta tuettavilla monivuotisilla innovaatio-ohjelmilla on vahva T&K-ote ja ne toteutetaan yhdessä tutkimuslaitosten ja yrityssektorin kanssa. Ohjelmia on neljä: Kalatalouden markkinointiohjelma, kalastuksen ja vesiviljelyn innovaatio-ohjelmat sekä kalatalouden ympäristöohjelma. Niiden tavoitteena on edistää yritysten välistä sekä yksityisten ja julkisten toimijoiden väliseen kumppanuuteen perustuvaa verkostomaista kehitystyötä. Onnistuessaan syntyneet rakenteet tukevat niin toimialan kehittymistä, kalatalouden verkostoitumista muiden toimialojen kanssa kuin kalatalouteen liittyvän T&K-toiminnan vaikuttavuutta ja myös suomalaisten tutkimuslaitosten ja yliopistojen kykyä hyödyntää kansainvälistä tutkimusrahoitusta.

Monivuotiset innovaatio-ohjelmat esittelivät saavutuksiaan innovaatiopäivillä marraskuussa. Vuonna 2018 käynnistyneen arvioinnin perusteella ohjelmat etenevät suunnitellusti. Ohjelmien vaikutus T&K-työhön vaihtelee, joidenkin ohjelmien osiot ja teemat näyttäisivät ohjaavan T&K-työtä uudella tavalla. Myös kansainväliset verkostot ovat vahvistuneet. Ohjelmilla näyttäisi olevan myönteistä vaikutusta verkostojen syntyyn ja kehittämiseen mutta vielä ei pystytä arvioimaan miten pysyvää se on.

Strukturfondsprogrammet på Åland, speciellt Eruf-delen, har bistått med stöd till flera ”profilprojekt” som vänder sig till en bred målgrupp och med förmåga att samla en stor mängd åländska företag och andra aktörer. Med tanke på inklusiviteten i programmet ser den valda strategin ut att ha lyckats bra hittills. Programmet har nått en bred kategori av aktörer - ett resultat som skulle ha varit svårt att uppnå med enbart projekt som drivs av enskilda företag och organisationer. I resultatramen finns inte delmål kopplat till det tematiska målet.

I det åländska landsbygdsprogrammets strategi möter åtgärderna investeringar i fysiska tillgångar (lantbruket), unga odlares startstöd och investeringar i livsmedelsförädling behov av förbättrad konkurrenskraft och lönsamhet samt ökad produktivitet.

Delmålen för 2018 i resultatramen för Ejflu har uppnåtts avseende de offentliga utgifterna och antalet företag vilka erhållit finansiering (se avsnitt 2a).

Enligt utvärderarna är den sammanfattande bedömningen att de jordbruksföretag som har fått stöd har moderniserats. Stödet har i många fall möjliggjort att företagen kunnat satsa på den senaste, kunskapsbaserade tekniken. Inkomsterna har ökat och produktiviteten förbättrats. Den samlade utvecklingen i branschen som helhet är emellertid inte lika positiv. Programmets effekter på arbetsproduktiviteten är tillsvidare svagare. Inte heller har några större effekter på omstruktureringen av branschen eller diversifieringen av företagen kunnat fastställas.

Antalet unga jordbrukare under 30 år på Åland har ökat de senaste åren och det finns i dagsläget fortsatt en viss efterfrågan på startstödet. De nystartade företagen representerar olika produktionsinriktningar vilket bidrar till viss diversifiering i området.

Det har vuxit fram en stark medvetenhet om kundbeteende och behov av marknadsanpassning inom livsmedelsindustrin. Förädlingsgraden och produktionskapaciteten har höjts genom investeringarna utan att större behov av ny arbetskraft uppstått. Mervärdet för produkterna har överlag ökat.

4. Vähähiiliseen talouteen siirtymisen tukeminen kaikilla aloilla

EAKR:n osalta toteutuksen perustana ovat maakuntien älykkään erikoistumisen strategiat ja niiden painopisteet. Erillistä tuloskehystavoitetta ei rakennerahasto-ohjelmassa ole asetettu, mutta tavoitteeseen kohdistuvan EAKR-rahoituksen osuudelle koko EAKR-rahoituksesta on komission 20 %:n minimitalvoitteen lisäksi asetettu kansallisella tasolla kunnianhimoisempi 25 %:n tavoitetaso. Vuoden 2018 lopulla toteuma julkisen rahoituksen varauksista oli 23,4 %, mutta suunta on ollut ohjelmakauden aikana nouseva. Asiaa on edistetty hallintoviranomaisen toimesta laaditulla hankehakijoille ja viranomaisille suunnatulla tukimateriaalilla. <http://www.rakennerahastot.fi/vahahiilisyyss#>

Pk-yritysten energiatehokkuuden edistämiseen oli vuoden 2018 lopussa varattu julkista rahoitusta 95,8 milj. euroa (380 hanketta) ja uusiutuvan energian ja energiatehokkaiden ratkaisujen kehittämiseen vastaavasti 143,6 milj. euroa (499 hanketta).

Manner-Suomen rakennerahasto-ohjelman rahoituksesta 20 % on kumppanuussopimuksessa arvioitu kohdistuvan ilmastonmuutostavoitteisiin. Vuoden 2018 lopussa julkista rahoitusta oli niihin liittyviin toimenpiteisiin maksettu 127,4 milj. euroa (n. 13,5 % koko ohjelmasta), josta EAKR-toimien osuus oli 121,7 milj. euroa.

Maaseuturahaston osalta tavoitteeseen vaikutetaan maatalousinvestointien avulla.

Maaseutuohjelman tuloskehystavoitteissa esitetään tavoite maatalousinvestoinneille, jotka kohdistuvat uusiutuvan energian tuotantoon ja kasvihuone- ja ammoniakkipäästöjen vähentämiseen.

Uusiutuvan energian tuotantoon kohdistuviin maatalousinvestointeihin suunniteltu kokonaisrahoitus on yhteensä 56,8 milj. euroa, josta kansallista rahoitusta 23,9 milj. euroa. Vuoden 2018 lopussa oli maksettu yhteensä 15,5 milj. euroa (josta kans. 80 472 euroa). Sidottu oli 31 milj. euroa (kans. 106 146 euroa). Hyväksytyjä hankkeita oli 359 kpl. Rahoituksen avulla tilat ovat voineet siirtyä fossiilisten polttoaineiden käytöstä uusiutuvaan energiaan, erityisesti hakkeen käyttöön ja aurinkoenergiaan.

Kasvihuone- ja ammoniakkipäästöjen vähentämiseen kohdistuviin maatalousinvestointeihin suunniteltu kokonaisrahoitus on yhteensä 56,8 milj. euroa (josta kans. 23,9 milj.). Tuettuja hankkeita oli vuoden 2018 lopussa 253 kpl. Maatalousinvestoinneista oli sidottu oli 7,7 milj. euroa ja maksettu

4,3 milj. euroa. Riittävän lantalakapasiteetin varmistaminen, lantaloiden kattaminen, lannan käsittely ja lietteiden sijoittaminen peltoon ovat olleet suosituimpia investointikohteita.

Maaseutuohjelman seurauksena tuotetun uusiutuvan energian määrä 342 GWh vuonna 2018 oli jo merkittävä vastaten noin 17 000 omakotitalon vuosittaista energiankulutusta.

Tarkastelujaksolla lämpökeskusten määrä on kasvanut vuosi vuodelta ja aurinkoenergiaan on alettu investoida kasvavaan tahtiin. Myös uusia biokaasulaitoksia on otettu käyttöön vuosittain. Maalämpöinvestointeja on niukasti ottaen huomioon tämän tekniikan yleistymisen viime vuosina, mutta niitä on toteutettu myös osana kehittämishankkeita. Nykyisellä investointivauhdilla vuodelle 2023 asetettua tavoitetta kokonaisinvestoinneille (117,9 milj. euroa) ei voida saavuttaa.

Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman rahoituksesta 68 % kohdistuu ilmastonmuutostavoitteisiin, joihin ohjelmasta lasketaan ympäristö- ja luonnonhaittakorvaukset, luonnonmukaisen tuotannon korvaukset, ei-tuotannolliset investoinnit sekä uusiutuvan energian käyttöönotto ja kasvihuone- ja ammoniakkipäästöjen vähentämiseen tarkoitetut maatalousinvestoinnit sekä 40 % Leader-toiminnan maksuista. Näistä toimenpiteistä oli vuoden 2018 lopussa maksettu maaseuturahasto-osuudesta 1 216 milj. euroa (80 % toteutuneista maksuista). Maaseutuohjelman toimet eivät luonteeltaan ole kuitenkaan pelkästään ilmastotoimia, vaan niillä on usein ensisijaisesti muita tavoitteita.

Euroopan meri- ja kalatalousrahaston kautta tavoitteeseen on vaikutettu rahoittamalla mm. koneiden nykyaikaistamista ja siten kalastusalusten energiatehokkuuden ja päästöjen pienentämistä. EU-rahoituksesta 27,72 % (20,6 milj. euroa) kohdistuu ilmastonmuutostavoitteisiin. Toimintaohjelman kautta myönnettyjen tukien ilmastonmuutostavoitteisiin käytetty määrä oli vuoden 2018 loppuun mennessä 8,4 milj. euroa.

5&6. Ilmastonmuutokseen sopeutumisen, riskien ehkäisemisen ja riskinhallinnan edistäminen ja ympäristön suojeleminen ja luonnonvarojen käytön tehokkuuden parantaminen

Tavoitteisiin vaikutetaan ympäristökorvauksilla, luonnonmukaisen tuotannon korvauksilla, luonnonhaittakorvauksilla ja ei-tuotannollisilla investointikorvauksilla. *Maaseutuohjelman* tuloskehityksessä esitetään tavoite alalle, jolla on tehty ympäristökorvaussitoumus.

Tavoitteeksi on asetettu, että ympäristökorvausten toteutusala on ohjelmakauden lopussa 1,9 milj. ha. Vuoden 2018 lopussa se oli yhteensä 2,05 milj. hehtaaria. Luonnonmukaisen tuotannon toteutusalan tavoitteeksi on asetettu 355 000 hehtaaria. Vuonna 2018 sitoumusala oli 296 645 hehtaaria (84 % tavoitteesta).

Vuonna 2018 ympäristösitoumuksia oli voimassa 42 320 kpl, kun vuonna 2015 niitä oli 45 624. Vuonna 2018 ei tehty uusia sitoumuksia, koska tavoiteala oli jo täyttynyt. Sitoumusala oli vuonna 2016 noin 2,05 miljoonaa hehtaaria ylittäen ohjelman tavoitteen (1,9 milj. ha).

Vuonna 2016 maksettiin luonnonmukaisen tuotannon korvausta 4 632 tuensaajalle 268 400 hehtaarille. Korvausta luonnonmukaisesta tuotannosta avomaavihannesten viljelyalalle maksettiin 195 tuensaajalle 1 272 hehtaarille. Luonnonmukaisen kotieläintuotannon sitoumuksen tehneitä tuensaajia oli 953.

Luonnonmukaisesti tuotettujen tuotteiden markkinat ovat jatkaneet kasvuaan. Luonnonmukaisen tuotannon koulutuksen ja neuvonnan rooli on merkittävä sillä päätös luomutuottajaksi siirtymiseen kypsyy tiloilla vähitellen. Uusia tuottajia tai aloja ei voida ottaa korvauksen piiriin vuonna 2019 rahoituksen riittämättömyyden vuoksi.

Luonnonhaittakorvauksien toteutusala vuoden 2018 lopussa oli 2,17 milj. ha ja korvauksia sai 47 300 tilaa. Toteutusalan tavoitteeksi on asetettu 2,2 milj. ha.

Ei-tuotannollisia investointihankkeita oli vuoden 2018 lopussa yhteensä 288 kpl (perinnebiotooppien alkuraivaukseen ja aitaamiseen 152 kpl ja kosteikkojen rakentamiseen 136 kpl).

Laaja-alaisesti pellon käyttöön vaikuttavat ja viljelyn monimuotoisuutta lisäävät maaseutuohjelman toimenpiteet ovat toteutuneet hyvin. Osin tavoitteet ovat jopa ylittyneet moninkertaisesti. Luonnonhoitopeltonurmien sekä luonnonmukaisen tuotannon pinta-alaa pitäisi lisätä jotta ne saavuttaisivat asetetut tavoitteet. Monimuotoisuudeltaan arvokkaimpien maatalouden elinympäristötyyppien pinta-alat ovat riittämättömät turvaamaan lajiston suojelua.

Ohjelmassa on panostettu runsaasti ravinnekuormituksen vähentymiseen ja pinta-alatavoitteet ovat merkittävimpien toimenpiteiden osalta myös täyttyneet.

Torjunta-aineiden kasvinsuojelulainsäädäntö on kattava ja sen noudattamisesta ei ohjelmassa voida maksaa korvausta. Siten ohjelmassa on vain vähän yksinomaan kasvinsuojeluun liittyviä toimenpiteitä. Torjunta-aineiden käyttöalaa on vähennetty ohjelman toimenpitein (luonnonmukainen tuotanto, suojavyyhykenurmet, luonnonhoitopellot). Mahdollisuuksia ja kannusteita vaihtoehtoisten kasvinsuojelumenetelmien käyttöön tarvittaisiin myös peltokasveille.

Viherlannoitusnurmia viljeltiin selvästi ohjelman tavoitealaa vähemmän. Etelä-Suomen savialueilla ne voisivat monipuolistaa viljelykiertoja. Ravinteiden kierrätyksen tehostaminen parantaisi myös maan kasvukuntoa orgaanisen aineksen lisääntyessä.

Suojavyöhykkeitä toteutettiin selvästi yli tavoitteen, mutta esim. Uudenmaan, Varsinais-Suomen ja Satakunnan alueilla ne eivät kohdentuneet kovin hyvin yleissuunnitelmien mukaisille paikoille.

Meri- ja kalatalousrahaston osalta temaattinen tavoite käsittää laajan kirjon toimia, mm. yhteisen kalastuspolitiikan täytäntöönpanon, kalastuksen tiedonkeruun, yhdenmety meripolitiikan täytäntöönpanon, hylje- ja merimetsokorvausten maksamisen kalastajille sekä ympäristöinnovoinnin.

Kalastuksen innovaatio-ohjelmissa pyritään mm. parantamaan kalavarojen elinvoimaisuutta, tuottoa ja kestävä hyödyntämistä erityisesti kalavarojen luontaisen lisääntymisen edellytyksiä parantamalla. Tietoon perustuvan alueellisen suunnittelun ja säätelyn avulla parannetaan kalastuksen kestävyyttä ja taloudellista tulosta.

Vesiviljelyn tukemisessa on vahva strateginen ote; toimintaohjelman kautta pyritään ratkomaan mm. kiertovesikasvatuksen keskeisiä haasteita sekä parantamaan myös perinteisten kasvatusten menetelmien kestävyttä ja ympäristöystävällisyyttä mm. rehuteknologisin toimin (esim. Itämerirehu).

Inom *Ålands landsbygdsutvecklingsprogram* har det genomförts insatser vars preliminära syfte har varit att förbättra markskötseln och markens produktionsförmåga och markstruktur. Dessa insatser verkar även för en ökad koldioxidbindning i marken. De tematiska målen uppnås genom åtgärder för ersättning för miljö- och klimatvänligt jordbruk, ersättning för ekologisk produktion, kompensationsersättning och ersättning för icke-produktiva investeringar. Delmålen i resultatramen för 2018 avseende offentliga utgifter och den areal som ska ha förbindelser har uppnåtts (se avsnitt 2a).

Utvärderarnas bedömning är att arbetet pågår i rätt riktning och att fortsatt arbete behövs för att uppnå målet om stöd till biologisk mångfald och/eller landskapsvård genom naturbete. Utvärderingen har ansett det vara svårt att göra en bedömning av läget på Åland kopplat till klimatfrågan på grund av att unionsprioritering 5 inte har varit en del av programmet.

8. Kestävien ja laadukkaiden työpaikkojen edistäminen ja työvoiman liikkuvuuden tukeminen

Manner-Suomen rakennerahasto-ohjelman ESR-hankkeissa tavoitellaan nuorten ja muiden heikossa työmarkkina-asemassa olevien työllisyyden paranemista, yritysten ja työntekijöiden sopeutumista muutoksiin sekä työ- ja koulutusurien sukupuolenmukaisen eriytymisen lieventämistä. ESR-hankkeilla on tavoitettu runsaasti nuoria ja etenkin moniammatillisilla palvelupisteillä kuten Ohjaamo-toiminnalla on saatu hyviä tuloksia aikaan tarjoamalla kohderyhmille yksilöllistä palvelua. Hanketoiminnalla on myös edistetty maahanmuuttajien kotoutumista ja ikääntyneiden työllistymisvalmiuksien parantamista. Myös ammatillisen liikkuvuuden tukeminen on edistänyt korkeaa työllisyystasoa. Työvoiman kansainvälistä liikkuvuutta on edistetty mm. erityisellä EURES-toimintaa tehostavalla hanketoiminnalla. Kansallinen liikkuvuus on perinteisesti Suomessa vähäistä. Työllisyyden ja työvoiman liikkuvuuden edistämisessä keskeisiä tekijöitä ovat kehittämisspolun katkeamattomuus ja siirtymien sujuvuus.

Naisten yrittäjyyttä ja johtajuutta edistävät hankkeet on koettu tarpeellisiksi, mutta erityisesti miehille suunnattuja hankkeita ei ole syntynyt odotetussa määrin. Yrityksiä on osallistunut hanketoimintaan kiitettävästi. Parhaiten ovat onnistuneet hankkeet, joiden kohderyhmä on pieni ja toiminta on nimenomaan organisaation tarpeisiin suunniteltu.

Teemaa tukeviin hankkeisiin oli vuoden 2018 loppuun mennessä maksettu 162,4 milj. euroa (2018 tavoite 158,2 milj.). Ohjelman tuloskehyksessä määritellyistä kohderyhmistä hankkeisiin oli osallistunut yhteensä 27 492 (2018 tavoite 8 562) työtöntä tai työelämän ulkopuolella olevaa alle 30-vuotiasta henkilöä ja 12 058 (2018 tavoite 5 471) yli 54-vuotiasta osallistujaa.

Maaseuturahaston osalta tavoitteeseen vaikutetaan maaseutualueilla sijaitsevien maatalouden ulkopuolisten yritysten perustamis- ja investointituella. Maaseutuohjelman tuloskehyksessä esitetään tavoite tukea saaneiden yritysten osalta.

Tila- ja yritystoiminnan kehittämisen tavoitteeksi on asetettu 5 500 tukea saavaa yritystä. Toimenpiteessä on 2 alatoimenpidettä: yrityksen perustamistuki muuhun kuin maataloustoimintaan maaseutualueilla ja tuki investointeihin muun kuin maataloustoiminnan perustamiseksi ja kehittämiseksi. Suunniteltu kokonaisrahoitus on 257 milj. euroa. Vuoden 2018 lopussa toimenpiteestä

oli toteutunut maksuina 94 milj. euroa ja sidottu oli 166,0 milj. euroa. Tuettuja hankkeita oli vuoden 2018 lopussa yhteensä 1 358 kpl 1 381:lle yritykselle (25,1 % tavoitteesta).

Yrityksen perustumistukea on myönnetty biotalouteen lukeutuvilla toimialoilla tuotannonnolista sekä palveluliiketoimintaa aloitteleville yrityksille sekä biotalouden ulkopuolelle esim. teknologiateollisuuden toimialoille. Maaseutualueilla toteutetut investonnit ovat kohdistuneet monipuolisesti eri toimialoille, erityisesti teknologiateollisuuden ja rakentamisalan yrityksille, matkailu- ja ravitsemusalalle sekä uusiutuvan energian tuotantoon. Koska tukien vaikutukset näkyvät usein viiveellä, voidaan vaikutusten kestävyys todeta vasta ohjelmakauden jälkeen tehtävissä arvioinneissa.

Med finansiering från socialfonden har långtidsarbetslösa personer på Åland erbjudits arbetsträning och -praktik i samarbete med Ålands arbetsmarknads- och studieservicemyndighet. Vad gäller sysselsättningen och arbetsmarknaden påverkas denna emellertid av en rad externa faktorer, vilket gör det svårt enligt utvärderarna att bedöma de långsiktiga effekterna. Till det särskilda målet i programmet finns inte kopplat delmål i resultatramen för dessa insatser.

9. Sosiaalisen osallisuuden edistäminen ja köyhyyden ja syrjinnän torjuminen

Teema on tärkeässä asemassa yhteiskunnallisen eriarvoistumisen vähentämisessä. ESR-hankkeilla on tavoitettu runsaasti heikoimmassa yhteiskunnallisessa asemassa olevia, joiden työ- ja toimintakyvyn parantamiseen on panostettu ja mittarit osoittavat tässä myös onnistutun. Sosiaalista osallisuutta on lisätty tarjoamalla eri kohderyhmille (esim. maahanmuuttajat, päihteiden käyttäjät, vammaiset ja pitkäaikaistyöttömät) monipuolisia toimenpiteitä ja vertaistukea. Tämä on lisännyt heidän aktiivisuuttaan ja mahdollisuuksiaan päästä työmarkkinoille ja myös kokemukset taloudellisen tilanteen vaikeudesta ovat vähentyneet. Kohderyhmän luonteesta johtuen on sen tavoittamisessa ollut jonkin verran vaikeuksia. Tuloksellisimmat toimenpiteet perustuvat asiakkaiden osallistamiseen, palveluiden räätälöintiin, työelämälähtöisyyteen ja riittävän pitkäkestoiseen tukeen.

Kansalaistoimijalähtöinen kaupunkikehittäminen on lisännyt yhteisöllisyyttä ja osallisuutta ja kansalaisjärjestöjen mukana olo hankkeissa on ollut merkittävää. Onnistumista on edistänyt se, että hankkeet ovat perustuneet paikallisiin tai kohderyhmän tarpeisiin.

Teeman mukaisiin hankkeisiin oli vuoden 2018 lopussa maksettu 77,7 milj. euroa (2018 tavoite 67,3 milj.). Tuloskehyksessä määritellyistä kohderyhmistä hankkeisiin osallistui 5 910 (2018 tavoite 1 345) sellaista työelämän ulkopuolella olevaa, jotka eivät ole koulutuksessa sekä 10 325 pitkäaikaistyöttömää (2018 tavoite 3 698).

Maaseuturahaston osalta tavoitteeseen vaikutetaan maaseudun palvelujen ja kylien kehittämisen ja Leader-toiminnan avulla. Maaseutuohjelman tuloskehyksessä esitetään tavoite paikallisten Leader-ryhmien kattamalle väestölle.

Maaseudun palvelujen ja kylien kehittämisen -toimenpiteen tavoitteeksi on asetettu 500 tuettua hanketta ja suunniteltu kokonaisrahoitus on 50 milj. euroa. Vuoden 2018 lopussa oli maksettu 22,5 milj. euroa ja sidottu oli 45,0 milj. euroa. Tuettuja hankkeita oli vuoden 2018 lopussa yhteensä 139 kpl. Toimenpiteestä on vuoden 2018 lopussa rahoitettu lähes 2 900 hanketta, joissa on mm.

rakennettu liikuntareittejä, skeittipuistoja ja tekonurmikenttiä sekä toteutettu runsaasti peruspalvelu- ja infrastruktuuri-investointihankkeita. Näistä valtaosa on saanut rahoituksen Leader-ryhmästä.

Maaseutuohjelmassa on asetettu Leader-toiminnalle tavoitteeksi 550 kpl yritystukihanketta ja 3 000 kehittämishanketta. Vuoden 2018 lopussa oli rahoitusta myönnetty 1 613 yrityshankkeeseen ja 2 727 kehittämishankkeeseen. Suomen Leader-ryhmät ovat verkostoituneet erinomaisesti keskenään ja lisänneet yhteistä viestintäänsä. Yhteisölähtöistä paikallista kehittämistä ja Leader-toiminnan ja maaseuturahaston yhteyttä rakennerahastotoimintaan edistettiin yhteisölähtöisen paikallisen kehittämisen työryhmän toimesta. Leader-toiminta kattaa maantieteellisesti käytännössä kaikki Manner-Suomen maaseutualueet. Leader on keskeinen väline paikallislähtöisen maaseudun kehittämisen kannalta, koska se operoi lähellä kansalaisyhteiskuntaa ja maaseudun toimijoita, kuten kyläyhdistyksiä, muita järjestöjä ja yrityksiä. Suomen Leader-toimintatapa edellyttää erilaisten toimijoiden yhteistyötä, mikä on parantanut esim. yhdistysten ja kuntien osallistumista ja yhteistyötä.

Finansiering från socialfonden som möter det tematiska målet har hittills beviljats i Åland till projekt som riktar sig till grupper som utifrån de förhållanden som råder i landskapet identifierats som sårbara och riskerar marginalisering. Till det särskilda målet i programmet finns inte kopplat delmål i resultatramen.

Utvärderingen visar att det krävs en rad olika åtgärder för att nå dessa grupper då behoven och tidigare kunskaper hos individerna ser mycket olika ut. I landsbygdsprogrammet har uppställts som mål att 100 % av landsbygdsbefolkningen omfattas av lokala utvecklingsstrategier vilket utgör ett delmål enligt resultatramen och som möter det tematiska målet. Den lokala utvecklingsstrategin omfattar hela Åland varmed målsättningen är uppnådd. Målsättningen för den offentliga finansieringen till projekten är likaså uppnådd.

Måluppfyllelsen för resultaramarna är presenterade under avsnitt 2a.

10. Investoiminen koulutukseen, ammattitaidon hankkimiseen ja elinikäiseen oppimiseen

Investoinnit koulutukseen, ammattitaidon hankkimiseen ja elinikäiseen oppimiseen nähdään ESR-toimenpiteissä keinoina vastata työelämän muuttuviin osaamistarpeisiin. Koulutuksen työelämälähtöisyydestä huolehditaan tiiviillä yhteistyöllä työpaikkojen kanssa ja näin on pystytty huomioimaan mm. kasvu- ja rakennemuutosalojen erityistarpeet ja tarjottu työtehtävien vaatimuksia vastaavaa koulutusta työelämässä oleville tai työttömille. Hankkeissa on kiinnitetty huomiota nivelvaiheita tukevien palvelujen kehittämiseen (siirtymät koulusta kouluun tai koulusta työhön) sekä opiskelijoiden työelämävalmiuksien parantamiseen. Koulutuksessa aliedustettujen ryhmien osallistumista on lisätty mm. kiinnittämällä huomiota maahanmuuttajien lisääntyneeseen määrään. Huomiota on myös kiinnitetty uusien opetus- ja opiskelumenetelmien sekä koulutussisältöjen kehittämiseen.

Koulutuksen ja työllistymisen näkökulmista tärkeintä on ollut koulutuksen keskeytymisen estäminen, jotka ehkäisevät myös syrjäytymistä. Merkittävää on ollut myös esim. työssä olevien digitaalisen osaamisen vahvistuminen sekä uusien yritysten ja osuuskuntien syntyminen.

Teemaan oli vuoden 2018 lopussa maksettu 162,4 milj. euroa (2018 tavoite 158,2 milj.). Tuloskehysten mukaisia alemman tai ylemmän perustason suorittaneita osallistui 21 127 (2018 tavoite 9 299) ja opinto-ohjaajia, uraneuvoja ja muita ohjauspalveluiden asiantuntijoita 11 348 (2018 tavoite 6 799).

Maaseuturahaston osalta tavoitteeseen vaikutetaan koulutuksen ja tiedonvälityksen avulla. Maaseutuohjelman tuloskehyksessä ei esitetä näille toimenpiteille tavoitetta. Koulutuksen ja tiedonvälityksen kiinnostavuus näyttää hieman vähentyneen yhteistyötoimenpiteen johdosta.

Koulutus on lisääntyvästi valitulle kohderyhmälle kohdistuvaa täsmäkoulutusta, jonka osuutta on perusteltua edelleen lisätä. Maaseudun yrittäjät tarvitsevat tukea erityisesti johtamiseen, taloudellisen tilanteen seuraamiseen, neuvottelutaitojen kehittämiseen sekä liiketoimintaosaamiseen. Markkinoinnin ja hallinnon kehittäminen korostuu tilakoon kasvaessa.

För kompetenshöjande åtgärder bland den sysselsatta arbetskraften på Åland har efterfrågan på programfinansiering i det åländska programmet med delfinansiering från ESF varit god.

Till det särskilda målet i programmet finns inte kopplat delmål i resultatramen.

Utvärderingen visar att insatserna inom detta mål inte bara syftar till att höja arbetskraftens kunskaper, färdigheter och kompetens, utan också bidragit till verksamhetens utveckling och konkurrensförmåga. Genomförandet av stödet till yrkesutbildnings- och kompetensutvecklingsåtgärder inom Ålands landsbygdsutvecklingsprogram (Ejflu) möter behovet av livslångt lärande. Till åtgärden finns inte kopplat delmål i resultatramen.

c) Kuvaus ERI-rahastojen vaikutuksesta [uusiin] oleellisiin maakohtaisiin suosituksiin.

Maakohtaisissa suosituksissa ei ole tullut sellaisia oleellisia uusia näkökohtia, joihin ERI-rahastojen toimenpitein voitaisiin suoraan vaikuttaa.

d) Kuvaus siitä, miten kehittämistarpeiden muutokset on otettu huomioon ERI-rahastojen avulla.

Rakennerahasto-ohelman kehittämistarpeet eivät ole muuttuneet. Kehittämistarpeiden keskinäiset painotukset ovat saattaneet vaihdella kumppanuussopimuksen laatimisen jälkeen, mutta niiden johdosta ei ole ollut tarpeen muuttaa rakennerahasto-ohjelmaa.

Myöskään maaseuturahaston tai EMKR:n havaitut kehittämistarpeet eivät ole muuttuneet.

Under 2017 gjordes en mindre omfördelning av programbudgeten (ESF) i det åländska strukturfondsprogrammet. En analys av utvecklingen på området visade fortfarande på ett behov av insatser för arbetslösa om än i mindre omfattning till följd av en sjunkande arbetslöshetsgrad och insatser för framtida mobilitet. Finansiering överfördes från målet Minskad arbetslöshet med fokus på ungdomar och ökad rörlighet på arbetsmarknaden till målet Uppgradering av kunskaper, färdigheter och kompetens

hos arbetskraften. Arbetsmarknaden på Åland är förhållandevis liten och beroende av extern rekrytering och problem kring matchning finns fortfarande inom vissa brancher.

(e) Ainoastaan vuoden 2019 kertomuksen osalta: yhteenvetoanalyysi taulukon 2 tiedoista, mukaan lukien arviointi siitä, miksi välitavoitteiden saavuttamisessa ei ole onnistuttu ja mihin toimenpiteisiin tästä syystä ryhdytään.

Taulukko 1: Ilmastonmuutostavoitteisiin käytetty tuki

Rahasto	A. Kumppanuussopimuksessa asetettuihin ilmastonmuutostavoitteisiin käytetty tuki	B. Ilmastonmuutostavoitteisiin käytetty tuki (1)	Käytetyn tuen prosenttiosuus kumppanuussopimukseen verrattuna (% B/A)
ESR	61 317 795,00	2 878 513,50	4,7 %
EAKR	164 420 159,60	60 829 220,10	37,0 %
Koheesiorahasto	-	-	-
Euroopan meri- ja kalatalousrahasto	10 233 158,00	8 415 286,27	82,2 %
Maaseuturahasto	1 694 113 212,00	1 216 045 201,35	71,8 %
Yhteensä	1 930 084 324,60	1 288 168 221,22	66,7 %

(*)Komissiolle ilmoitettujen tukikelpoisten menojen kumulatiivinen summa euroina edellisen vuoden joulukuun loppuun mennessä.

Taulukko 2: Välitavoitteiden saavuttaminen jäsenvaltion arvion perusteella

Ohjelma	Prioriteetti	Rahasto (1)	Alueluokka (2)	Temaattinen (2) tavoite	Välitavoitteiden saavuttaminen (kyllä/ei)	Unionin tuki
2014FI05M2OP001	1	EAKR	Kehittyneemmät	1	KYLLÄ	1 858 030,00
2014FI05M2OP001	1	EAKR	Kehittyneemmät	3	KYLLÄ	464 508,00
2014FI05M2OP001	2	ESR	Kehittyneemmät	8	KYLLÄ	641 942,00
2014FI05M2OP001	2	ESR	Kehittyneemmät	9	KYLLÄ	500 428,00
2014FI05M2OP001	2	ESR	Kehittyneemmät	10	KYLLÄ	1 359 772,00
2014FI06RDRP001	P2	Maaseuturahasto			KYLLÄ	171 024 000,00
2014FI06RDRP001	P3	Maaseuturahasto			KYLLÄ	217 560 000,00
2014FI06RDRP001	P4	Maaseuturahasto			KYLLÄ	1 599 163 338,00
2014FI06RDRP001	P5	Maaseuturahasto			KYLLÄ	41 328 000,00
2014FI06RDRP001	P6	Maaseuturahasto			KYLLÄ	301 224 000,00
2014FI06RDRP002	P2	Maaseuturahasto			KYLLÄ	2 577 966,00
2014FI06RDRP002	P3	Maaseuturahasto			KYLLÄ	1 168 000,00
2014FI06RDRP002	P4	Maaseuturahasto			KYLLÄ	15 419 934,00

2014FI06RDRP002	P6	Maaseuturahasto			KYLLÄ	1 068 600,00
2014FI14MFOP001	1	Euroopan meri- ja kalatalousrahasto			KYLLÄ	13 245 433,00
2014FI14MFOP001	2	Euroopan meri- ja kalatalousrahasto			KYLLÄ	13 327 323,00
2014FI14MFOP001	3	Euroopan meri- ja kalatalousrahasto			KYLLÄ	30 018 085,00
2014FI14MFOP001	4	Euroopan meri- ja kalatalousrahasto			KYLLÄ	3 926 734,00
2014FI14MFOP001	5	Euroopan meri- ja kalatalousrahasto			KYLLÄ	6 770 524,00
2014FI14MFOP001	6	Euroopan meri- ja kalatalousrahasto			KYLLÄ	4 445 560,00
2014FI16M2OP001	1	EAKR	Kehittyneemmät	3	KYLLÄ	148 964 412,00
2014FI16M2OP001	1	EAKR	Kehittyneemmät	4	KYLLÄ	41 022 920,00
2014FI16M2OP001	1	EAKR	Syrjäisimmät tai pohjoisen harvaan asutut	3	KYLLÄ	102 990 212,00
2014FI16M2OP001	1	EAKR	Syrjäisimmät tai pohjoisen harvaan asutut	4	KYLLÄ	28 302 465,00
2014FI16M2OP001	2	EAKR	Kehittyneemmät	1	KYLLÄ	181 579 519,00
2014FI16M2OP001	2	EAKR	Kehittyneemmät	4	KYLLÄ	69 150 683,00
2014FI16M2OP001	2	EAKR	Syrjäisimmät tai pohjoisen harvaan asutut	1	KYLLÄ	126 002 863,00
2014FI16M2OP001	2	EAKR	Syrjäisimmät tai pohjoisen harvaan asutut	4	KYLLÄ	48 036 267,00
2014FI16M2OP001	3	ESR	Kehittyneemmät	8	KYLLÄ	235 084 733,00
2014FI16M2OP001	4	ESR	Kehittyneemmät	10	KYLLÄ	165 059 494,00
2014FI16M2OP001	5	ESR	Kehittyneemmät	9	KYLLÄ	100 036 057,00
2016FI16RFSM001	1	EAKR	Kehittyneemmät	3		20 000 000,00

Kaikki vuodelle 2018 asetetut ERI-rahastojen välitavoitteet on saavutettu.

3. Toimenpiteet, jotka on toteutettu kumppanuussopimuksen mukaan sovellettavien ennakkoehtojen täyttämiseksi (vain vuoden 2017 kertomukseen) (asetuksen (EU) N:o 1303/2013 52 artiklan 2 kohdan c alakohta) *maxlength=10500*

4. Niiden mekanismien täytäntöönpano, joilla varmistetaan koordinointi ERI-rahastojen ja muiden unionin ja kansallisten rahoitusvälineiden välillä sekä Euroopan investointipankin (EIP) kanssa (asetuksen (EU) N:o 1303/2013 52 artiklan 2 kohdan d alakohta) *maxlength=14000*

a) Arviointi kumppanuussopimuksessa määritettyjen koordinoitimekanismien täytäntöönpanosta sekä tarvittaessa täytäntöönpanossa ilmenneistä ongelmista.

ERI-rahastojen kesken pyritään täydentävyyteen, jolla tavoitellaan tuloksellista rahoituskokonaisuutta. Hankkeissa on usein elementtejä, jotka soveltuisivat useamman rahaston rahoitettavaksi. Kansalliset ja alueelliset säädökset, ohjeet ja koordinaatiomekanismit varmistavat, että rahastot toimivat täydentävästi ja välttävät kaksoisrahoitusta.

ERI-rahastoille on yksi yhteinen internet-portaali www.eurahoitus.fi, joka sisältää ajankohtaisia tapahtumatietoja sekä linkkejä tarkempiin ohjelmakohtaisiin sivustoihin. *Keskushallinnon tasolla ERI-rahastojen täydentävyyden* koordinoinnista ja yhteensovittamisesta vastaa valtioneuvoston 17.12.2015 asettama Alueiden uudistumisen neuvottelukunta (AUNE). Neuvottelukunta asetaan uudelleen syksyllä 2019 (nimeämisehdotukset on pyydetty toimittamaan 16.8. mennessä). Toimintaa johtaa työ- ja elinkeinoministeriö tiiviissä yhteistyössä maa- ja metsätalousministeriön kanssa. Neuvottelukunnan tehtävänä on mm. huolehtia rakennerahastoasioiden sekä maaseutu- ja meri- ja kalatalousrahastojen toimien yhteensovituksista keskushallinnossa ja yhteen sovittaa rakennerahasto- ja kansallisia toimia. Neuvottelukunta koordinoi myös ERI-rahastojen kokonaisvaikuttavuuden arviointia ja raportointia sekä tekee ehdotuksia ERI-rahastojen toimien yhteensovituksen ja vaikuttavuuden parantamiseksi hallintoviranomaisille ja seurantakomiteoille. Lisäksi seurantakomiteat käsittelevät eri ohjelmien tilannetta ja yhteensovituksessa esiin nousevia kysymyksiä.

ERI-rahastojen seurantakomiteoiden ristikkäiset jäsenyydet vahvistavat koordinaatiota ja varmistavat tiedon leviämisen ohjelmien tuloksista ja pullonkaloista.

Alueellisella tasolla rahastojen ohjelmien strategisen tason yhteensovitus tapahtuu maakunnittain maakunnan yhteistyöryhmässä (MYR) ja etenkin niiden sihteeristöissä, joilla on vastuu alueen kehittämistoimien koordinoinnista.

ELY-keskukset ovat suurin ERI-rahastojen toimien rahoittaja. ELY-keskukset vastaavat oman toimintansa organisoinnista ja koordinoinnista siten, ettei niiden rahoittamisessa hankkeissa synny päällekkäistä rahoitusta (erityisesti yritysrahoitus). ELY-keskukset ovat myös ESR:n ja maaseuturahaston tuen pääasiallisia rahoittajia, mikä mahdollistaa päällekkäisten toimintojen rahoittamisen välttämisen.

Maakunnan liitot vastaavat alueensa strategisen kehittämisen kokonaisuudesta ja vastaavat mm. maakunnan yleisestä kehittämisestä yhteistyössä alueen kehittämiseen osallistuvien tahojen kanssa. Maakunnan liitto vastaa myös maakunnan eri osien kehityksen sekä kehittämistoiminnan vaikuttavuuden seurannasta ja arvioinnista.

Maakunnan kehittämisen tavoitteet määritellään nelivuotisessa maakuntaohjelmassa. Se sisältää maakunnan mahdollisuuksiin, tarpeisiin, kulttuuriin ja muihin erityispiirteisiin perustuvat kehittämisen tavoitteet, kuvauksen maakunnan kehittämisen kannalta keskeisistä hankkeista ja muista olennaisista toimenpiteistä sekä suunnitelman ohjelman rahoittamiseksi. Lapin maakunnassa maakuntaohjelmaan sisältyy saamelaiskulttuuria koskeva osa. Kahden vuoden välein valmistellaan maakuntaohjelman toimeenpanosuunnitelma MYR:n hyväksyttäväksi. Toimeenpanosuunnitelmassa suunnataan maakuntaan osoitettua rakennerahastorahoitusta sekä muuta alueen kehittämiseen vaikuttavaa rahoitusta. Sekä maakuntaohjelma että sen toimeenpanosuunnitelma laaditaan yhteistyössä kuntien, valtion viranomaisten ja alueen kehittämiseen osallistuvien yhteisöjen ja järjestöjen sekä muiden

vastaavien tahojen kanssa. Lapin maakunnassa saamelaiskulttuuria koskevan osan valmistelee saamelaiskäräjät.

Maaseuturahaston ja Euroopan meri- ja kalatalousrahaston osalta koordinaatiomekanismeja ei ole arvioitu. Rahastoissa ei ole otettu käyttöön rahoitusvälineitä eikä EIP:n tukimuotoja. Ongelmia ei ole ilmennyt ja rahastojen osalta edetään kumppanuussopimuksessa esitetyllä tavalla.

ERI-rahastojen toimia koordinoidaan myös muiden EU-rahoitusvälineiden kanssa (esim. Horisontti 2020) ylläpitämällä tiiviitä neuvotteluyhteyksiä kansallisella ja alueellisella tasolla.

b) Tarvittaessa muokattujen ja uusien koordinaatiomekanismien kuvaus.

Suomen EAKR-osarahoitteinen takausohjelma kasvuyritysten rahoituksen saatavuuden parantamiseksi käynnistyi komission hyväksytyä ohjelman 26.5.2016. Ohjelman toimeenpanoon liittyvät sopimukset allekirjoitettiin syyskuussa 2016 pl. panttaussopimus, joka viimeisteltiin joulukuussa 2016. Varsinaista takauksien myöntämistä ei vielä käynnistetty vuonna 2016. Ohjelmalle nimettiin Investors' Board, joka piti ensimmäisen kokouksensa 15.9. Investors' Boardin kuuluvat äänioikeuden omaavat edustajat TEM:stä ja Euroopan investointirahastosta. Euroopan komissio ja Euroopan investointipankki osallistuvat työhön tarkkailijana. Takausohjelmalle asetettiin seurantakomitea valtioneuvoston päätöksellä 1.12.2016. Seurantakomitea on yhteinen Kestävää kasvua ja työtä 2014-2020 rakennerahasto-ohjelman kanssa. Takausohjelmalle asetettiin arviointiryhmä ja viestintäverkosto. Seurantakomitea hyväksyi valintaperusteet sekä arviointi- ja viestintäsuunnitelmat ja nimesi ohjelmalle sihteeristön, joka on yhteinen Kestävää kasvua ja työtä 2014-2020 rakennerahasto-ohjelman kanssa. Näin ollen EAKR-osarahoitteisten ohjelmien välinen koordinaatio on toiminut sujuvasti. Hallintoviranomaisen, Euroopan investointirahaston, Euroopan komission ja TEM:n hallinnonalan yritystukia myöntävien viranomaisten sekä MMM:n yhteistyö välittäjäpankkien kanssa on tärkeää koordinaation toteutumiseksi käytännön tasolla. Yhteydenpito on toimijoiden välillä aktiivista.

Pakolaisten määrän lisääntyttä lisättiin toimia, joiden avulla varmistetaan kansallisin ja EU-varoin toteutettavien toimien synergia. Valtion kotouttamisohjelman mukaisesti vuosina 2016 – 2019 on keskitetty etenkin pääministeri Sipilän hallitusohjelmaan perustuviin seuraavaan neljään tavoitealueeseen:

1. Tuodaan maahanmuuttajien oman kulttuurin vahvuudet osaltaan vahvistamaan Suomen innovaatiokykyä;
2. Tehostetaan kotouttamista poikkihallinnollisesti;
3. Lisätään valtion ja kuntien välistä yhteistoimintaa kansainvälistä suojelua saavien vastaanotossa;
4. Kannustetaan avointa keskustelua maahanmuuttopolitiikasta, eikä rasismia sallita.

Tätä varten perustettiin mm. *Ministeriöiden välinen kotouttamisen yhteistyöryhmä KYHRY*, jossa seurataan maahanmuutto- ja turvapaikkatilannetta laaja-alaisesti esim. turvapaikanhakijoiden vastaanottotilanteen kehittymistä ja valtion kotouttamisohjelman valmistelua ja toimeenpanoa.

Lisäksi toimii *Maahanmuuton kotouttamisen koordinaatioryhmä*, jossa on edustajat ministeriöistä, Suomen Kuntaliitosta, Punaisesta rististä, STEAsta ja EU-rahastoista ESR/EAKR, AMIF, EAFRD ja FEAD. Ryhmään on myöhemmin liitetty myös välittäviä toimielimiä sekä valtakunnallisen maahanmuuttajien kotouttamisesta edistävän ESR-hankkeen alueellisia koordinaattoreita. Koordinaatioryhmän tarkoituksena on varmistaa järjestelmällisempi yhteydenpito maahanmuuttohankkeiden rahoittamisen

kannalta merkittävien sidosryhmien välillä, muodostaa kokonaiskuva erityisesti kotoutumiseen liittyvästä niin EU- kuin kansallisella rahoituksella toteuttavasta hanketoiminnasta sekä vaihtaa näkemyksiä rahoituksen kohdentamistarpeista. Laajennettu koordinaatioryhmä toteutti Integration2018 – tapahtuman, jossa maahanmuuttajat olivat merkittävässä asemassa niin tapahtuman järjestämisessä kuin esiintyjinäkin.

Maaseuturahaston ja Euroopan meri- ja kalatalousrahaston osalta ei koordinaatiomekanismeja ole muutettu.

5. Aluekehitystä koskevan yhdenntyn lähestymistavan toteutuminen tai yhteenveto sellaisten yhdenntettyjen lähestymistapojen toteutumisesta, jotka perustuvat ohjelmiin, mukaan lukien edistymisen ensisijaisille yhteistyöaloille asetettujen tavoitteiden saavuttamisessa

(asetuksen (EU) N:o 1303/2013 52 artiklan 2 kohdan e alakohta)

a) Yleiset huomautukset ja arviointi. *maxlength=14000*

ERI-rahastojen yhdenntetty alueellinen kehittäminen noudattaa alla kuvattua rahastojen ja ohjelmien välistä työnjakoa joka on osoittautunut toimivaksi.

b) Yhteenveto yhteisölähtöisen paikallisen kehittämisen toteutumisesta. *maxlength=7000*

Yhteisölähtöistä paikallista kehittämistä (CLLD=Community-led local development) rahoitetaan Suomessa *maaseudun kehittämisohjelman* kautta. Toimintatavalla on erityisesti Suomen maaseutualueilla vahva perinne. Vuonna 2016 Leader-toiminta täytti Suomessa 20 vuotta. Rahoituskaudella 2014–2020 maaseutuohjelmasta rahoitetaan 54 paikallisen Leader-ryhmän toimintaa ja ne kattavat kaikki maaseutualueet. Kalatalouden paikallisia toimintaryhmiä on 10. Rakennerahasto-ohjelmasta on rahoitettu useita hankkeita, joilla toteutetaan kansalaistoimijalähtöistä kehittämistä kaupungeissa.

Syksyllä 2017 aloitti toimintansa uusi poikkihallinnollinen yhteisölähtöisen paikallisen kehittämisen työryhmä, joka on maaseutupolitiikan neuvoston ja kaupunkipolitiikan yhteistyöryhmän yhdessä asettama. Työryhmän tarkoitus on edistää ja kehittää kumppanuuteen ja omaehtoisuuteen perustuvia kansalaistoimijalähtöisiä toimintatapoja kaikilla alueilla ja eri EU-rahastoissa sekä selvittää yhteisölähtöisen paikallisen kehittämisen vahvistamisen mahdollisuuksia tulevalla EU-ohjelmakaudella. Työryhmän tehtävänä on myös mm. lisätä yhteisölähtöistä paikallista kehittämistä toteuttavien kaupunkien paikalliskehittäjien, maaseudun Leader-ryhmien sekä kalatalousryhmien välistä vuorovaikutusta ja yhteistyötä.

De åländska LAG-satsningarna har enligt utvärderarna över lag varit framgångsrika när det gäller att aktivera landsbygdsbefolkningen i de olika projekten, särskilt i vissa landsbygdskommuner, har man involverat betydande delar av befolkningen i projekten. De av LAG-budgeten stödda aktiviteterna har emellertid tillsvidare inte gett något redovisat bidrag till landsbygdens arbetsplatsutveckling. Med tanke på Leader Ålands begränsade budget och huvudsakliga inriktning på lokal mobilisering snarare än kommersiellt inriktade satsningar bedömer utvärderarna resultaten så här långt som tillfredställande.

c) Yhteenveto yhdenntettyjen alueellisten investointien toteutumisesta. *maxlength=7000*

Rakennerahasto-ohjelman EAKR-rahoituksesta 5 % (n. 39,1 milj. euroa) on suunnattu kestäväan kaupunkikehittämiseen EAKR-asetuksen 7 artiklan mukaisesti yhdenntetyn alueellisen strategian (ITI) pohjalta. Strategia on nimeltään 6Aika – Avoimet ja älykkäät palvelut. Sen ovat laatineet ja sitä toteuttavat Suomen suurimmat kaupungit, ns. kuutoskaupungit eli Helsinki, Espoo, Vantaa, Oulu, Tampere ja Turku. Kestävän kaupunkikehittämisen julkinen kokonaisrahoitus ohjelmakaudella 2014–2020 on noin 79 miljoonaa euroa, josta EAKR-rahoituksen osuus on noin 39,5 miljoonaa euroa (50 %) ja loput kuntien (33 %) sekä valtion (17 %) rahoitusta. Vuoden 2018 loppuun mennessä 6Aika –toiminnan osalta välittävänä toimielimenä toimiva Uudenmaan liitto oli myöntänyt julkista rahoitusta 33:lle 6Aika-hankkeelle lähes 49 miljoonaa euroa, rahoitettujen hankkeiden julkinen kokonaisrahoitus vuoden 2018 loppuun mennessä oli lähes 74 miljoonaa euroa. Vastaavasti 6Aikaan kytkeytyvien ESR-hankkeiden välittäväksi toimielimeksi nimetty Hämeen ELY-keskus on rahoittanut 14:ää ESR-hanketta, joiden julkinen kokonaisrahoitus on lähes 11 miljoonaa euroa. ESR-rahoitusta ei ole ohjelmassa erikseen korvamerkitty, vaan maakunnan yhteistyöryhmät päättävät ESR-rahoituksen suuntaamisesta osana maakuntaohjelman toimeenpanosuunnitelmaa.

6Aika-strategiassa on EAKR-rahoituksella toteutettu kolme suurempaa, kaikkia kuutoskaupunkeja yhdistävää kärkihanketta (avoimet innovaatioalustat, avoin data ja avoimet rajapinnat sekä avoin osallisuus ja asiakkuus) sekä kaksi koordinaatiohanketta. Näiden lisäksi on toteutettu 28 pilotti- ja kokeiluhankkeita eri kestäväan kaupunkikehittämisen teemoissa. Avoimet innovaatioalustat ovat fyysisiä ja virtuaalisia ympäristöjä, joissa voi testata uusia palveluja ja tuotteita aidoissa olosuhteissa. Avoin data ja avoimet rajapinnat toimivat uusien palvelujen sekä toiminnan kehittämisen pohjana. Avoin osallisuus ja asiakkuus -teemassa kehitetään palveluinnovaatioita ja asiakasprosesseja yhdessä koko kaupunkiyhteisön kanssa.

Vuonna 2018 6Aika-strategia valittiin EU:n koheesiopolitiikan 30-vuotisjuhlavuoden Suomen kärkihankkeeksi.

d) Yhteenveto makroalue- ja merialuestrategioiden toteutumisesta. *maxlength=7000*

Rakennerahasto-ohjelmassa oli vuoden 2018 loppuun mennessä käynnistynyt 1 541 EAKR-hanketta ja 160 ESR-hanketta, joiden oli arvioitu vähintään välillisesti tukevan Itämeren alueen strategiaa. Julkista rahoitusta em. EAKR-hankkeisiin oli varattu 396,1 milj. euroa (39 % kaikesta EAKR-hankkeiden julkisesta rahoituksesta) ja ESR-hankkeisiin 110,6 milj. euroa (16 % kaikesta ESR-hankkeiden julkisesta rahoituksesta). Selvästi tärkein Itämeristrategian tavoitteista on EAKR-hankkeissa Itämeren alueen maailmanlaajuisen kilpailukyvyyn parantaminen (73 % Itämeristrategiaa tukevien EAKR-hankkeiden rahoituksesta), seuraavina ovat EU:n Itämeri-strategia Eurooppa 2020-strategian toteuttamisen edistäjänä (9 %) ja Yhteistyön parantaminen (6 %). Itämeristrategiaa tukevien ESR-hankkeiden rahoituksesta 43 % kohdistui tavoitteeseen ”EU:n Itämeri-strategia Eurooppa 2020-strategian toteuttamisen edistäjänä” ja 42 % yhteistyön edistämisen tavoitteeseen.

Itämeren alueen strategian politiikka-alueista EAKR-hankkeissa tärkein on selvästi Yrittäjyyden edistäminen ja pk-yritysten kasvun vauhdittaminen, johon ensisijaisena välittömänä vaikutuksena kohdistuu 79 % Itämeri-strategiaa tukevista hankkeista ja 70 % EAKR-hankkeiden rahoituksesta. Toiseksi tärkein on Alueen tutkimus- ja innovointimahdollisuuksien täysimääräinen hyödyntäminen (9 % / 12 %).

Itämeren alueen strategiaa tukevista ESR-hankkeista on 49 % merkinnyt tärkeimmäksi ensisijaisen välittömän vaikutuksen politiikka-alueeksi Innovatiivisen koulutuksen ja nuorison kehittämisen (54 % julkisesta rahoituksesta) ja toiseksi tärkeimmäksi Ihmisten terveyden, myös sen sosiaalisten näkökohtien, parantamisen ja edistämisen (26 % ja 26 %).

Niin tavoitteiden kuin politiikka-alueiden keskittyminen osoittaa selvästi, kuinka rakennerahasto-ohjelman vahva fokusointi rajaa voimakkaasti ohjelman vaikutusmahdollisuuksia Itämeren alueen strategian toteutukseen sen koko sisällöllisessä laajuudessa. Toisaalta nyt vahvoina esiin nouseviin politiikka-alueisiin ohjelman tarjoama rahoitustuki on alueellisella tasolla hyvinkin merkittävä. Hankkeiden vaikutusta Itämeren alueen strategian tavoitteiden ja politiikka-alueiden tukemiseen on kuluvalle ohjelmakaudella mahdollista seurata edelliskautta tarkemmin, sillä toteuttajien tulee erotella seurannassa, ovatko hankkeen vaikutukset välittömiä vai välillisiä. Lisäksi välillisiä vaikutuksia on mahdollista kirjata enintään kolmeen politiikka-alueeseen.

Vuonna 2016 käynnistynyt Itämeren alueen kansallisten ohjelmien EAKR-hallintoviranomaisten yhteistyöverkosto tiivistä toimintaansa vuonna 2018 pyrkien lisäämään Itämeren alueen kansallisten EAKR-hankkeiden verkostoitumista. Esimerkiksi uusia markkina-alueita kartoittavaan Cleantech-hankeverkostoon osallistuu Suomesta kaksi hanketoimijaa.

ESR:n Itämeriverkosto jatkoi vuonna 2011 alkanutta toimintaansa. Kokouksia ja seminaareja järjestetään vuosittain samoin kuin hankevierailuja. Pääasiallisina teemoina ovat nuorisotyöllisyys sekä osallisuus. Teemat linkittyvät ESR:n kansainvälisen yhteistyön teemaverkostoihin.

Molempien rahastojen osalta yhteistyön syntymistä vaikeuttaa eri jäsenmaiden erilainen hankekulttuuri ja ohjelmarakenteet. Näitä ongelmia pyritään tulevalle ohjelmakaudella poistamaan yhtenäistämällä eri jäsenmaiden ohjelmia tietyiltä osin siten, että hankkeiden välinen yhteistyö olisi hallinnollisesti helpompaa. Tämä työ tulee olemaan keskeinen osa molempien verkostojen toimintaa vuonna 2019. Verkostojen toimintaa hankaloittaa myös se, että kaikilla Itämeren alueen mailla henkilöstöresurssit eivät ole mahdollistaneet aktiivista osallistumista verkostoyhteistyöhön. Suunnitelmia toiminnan tehostamiseksi ja strukturoimiseksi on kuitenkin laadittu.

www.rakennerahastot.fi/itameri-strategia

Monet *maaseudun kehittämisohjelman* toimenpiteistä toteuttavat myös EU:n Itämeristrategian tavoitteita. Yksi Itämeristrategian kolmesta päätavoitteesta on meren pelastaminen. Esimerkiksi maatilojen ympäristökorvaus sekä erilaiset ympäristön parantamiseen, esimerkiksi ravinteiden kierrätykseen liittyvät hankkeet ja yritystuet toteuttavat osaltaan tätä tavoitetta. Maaseutuohjelmasta rahoitetaan lisäksi kansainvälistä yhteistyötä, ja siihen sisältyy Itämeristrategian tavoitteiden edistäminen.

Euroopan meri- ja kalatalousrahaston tavoitteena on tukea kalatalouselinkeinon kestävää ja älykästä kasvua, edistää meriluonnonvarojen suojelua ja kestävää käyttöä sekä edistää osaltaan Itämeren alueen yhteistyötä viranomaisten ja toimijoiden välillä. Vesiviljelyn kehittämisessä jatketaan Itämeritason yhteistyötä kestävästä vesiviljelyn mukaisesti. Toimijoiden ja viranomaisten kansainvälisen yhteistyön lisääminen mahdollistaa myös rahaston varojen vaikuttavuuden parantamisen ja tiedon tehokkaan leviämisen Itämeren alueella. Ohjelmasta voidaan tukea toimia, joilla lisätään meripolitiikan kansallista koordinaatiota ja yhteistyötä. Toimintaohjelmasta voidaan rahoittaa myös merialuesuunnitteluun

tarvittavan tietopohjan laajentamista, menetelmien kehittämistä ja tarvittavien toimenpiteiden toteuttamista. Toimenpiteellä voidaan rahoittaa meren elollisten luonnonvarojen kestävä käyttöä edellyttävän tietopohjan lisäämistä sekä meristrategiadirektiivin täytäntöönpanon edistämistä.

e) Asetuksen (EU) N:o 1303/2013 15 artiklan 2 kohdan a alakohdan iii alakohta: tapauksen mukaan yhteenveto yhdenmukaisen lähestymistavan toteutumisesta vastattaessa köyhyydestä eniten kärsivien alueiden ja suurimmassa syrjinnän ja sosiaalisen syrjäytymisen vaarassa olevien kohderyhmien erityistarpeisiin. *maxlength=7000*

- Kuvaus toimenpiteistä, joilla on vastattu köyhyydestä eniten kärsivien alueiden ja suurimmassa syrjinnän ja sosiaalisen syrjäytymisen vaarassa olevien kohderyhmien erityistarpeisiin.
- Kuvaus tuloksista, joita näiden alueiden tai kohderyhmien tarpeisiin vastaamisessa on saatu.

(Tätä ei ole käsitelty/kuvattu kumppanuussopimuksessa.)

f) Yhteenveto väestörakenteeseen liittyviin haasteisiin vastaamisen toteutumisesta alueilla, jotka kärsivät vakavista ja pysyvistä luontoon tai väestöön liittyvistä haitoista. *maxlength=7000*

Itä- ja Pohjois-Suomi on Lissabonin sopimuksen 174 artiklan mukainen pohjoinen alue, joka kärsii pysyvistä luontoon ja matalaan väestötiheyteen liittyvistä haitoista. Lisäksi Etelä- ja Länsi-Suomen pohjoisin osa, Saarijärven-Viitasaaren seutu on osa Suomen EU:n liittymissopimuksessa määriteltyä Suomen harvaan asuttua aluetta. Manner-Suomen rakennerahasto-ohjelman EAKR-rahoituskehiksestä n. 40 % on Itä- ja Pohjois-Suomeen suunnattua harvan asutuksen erityisrahoitusta (julkisen rahoitus yht. 610,6 milj. euroa ml. suoritusvaraus). Vuoden 2018 lopussa tästä rahoituskehiksestä oli varattu hankkeisiin 410,1 milj. euroa ja maksettu 194,9 milj. euroa. Koska koko Itä- ja Pohjois-Suomen NUTS2-alue on erityisrahoituksen piirissä ja alue saa lisäksi myös kehittyneen alueen EAKR-tukea, on erityisrahoituksen hankkeita pyritty maantieteellisesti kohdistamaan kaupunkiseutujen ulkopuolisille harvan asutuksen alueille. Ainoastaan Itä- ja Pohjois-Suomen käytettävissä on Manner-Suomen rakennerahasto-ohjelmassa lisäksi pienimuotoiset infrastruktuurihankkeet mahdollistava erityistavoite ”Pk-yritysten kannalta tärkeiden liikenne- ja logistiikkayhteyksien parantaminen”, jossa oli vuoden 2018 loppuun mennessä käynnistynyt 42 hanketta, joihin oli varattu julkista rahoitusta 47,7 miljoonaa euroa.

Maaseutuohjelman toimenpiteiden avulla vaikutetaan maaseutualueiden ja erityisesti harvaan asuttujen maaseutualueiden ympäristöön ja väestön elinolosuhteisiin. Ympäristövaikutuksia kuvataan luvussa 2b. Vuoden 2019 aikana valmistuu arviointi maaseutuohjelman aluetaloudellisista vaikutuksista.

6. Toteutetut toimenpiteet, joilla on pyritty lisäämään jäsenvaltioiden viranomaisten ja tuensaajien valmiuksia hallinnoida ja käyttää ERI-rahastoja (asetuksen (EU) N:o 1303/2013 52 artiklan 2 kohdan f alakohta) *maxlength=14000*

Manner-Suomen rakennerahasto-ohjelman teknisellä tuella on hallintoviranomainen järjestänyt vuosittain koulutusta ja työkokouksia välittäville toimielimille (maakuntien liitot, ELY-keskukset, STM ja Business Finland). Tapahtumia on järjestetty paikanpäällä-kokouksina, video-/skype-kokouksina sekä webcastingina tai näiden yhdistelminä. Koulutuksissa on käsitelty mm. hankkeiden valintaa, menojen varmentamista, hankintamenettelyä ja valtiontukia sekä ohjelman indikaattoreita ja asetettujen tavoitteiden toteutumista. Petoksentorjuntaan liittyvää koulutusta jatketaan. Kokouksien materiaali (ml. puheenvuorot) on viranomaisten käytettävissä myös jälkepäin rakennerahastojen verkkosivuilla. Myös välittäviin toimielimiin suunnatuilla ohjaus- ja valvontakäynneillä on suuri merkitys välittävien toimielinten osaamisen ylläpitämisessä ja parantamisessa. Hallintoviranomainen ylläpitää myös organisaatiopostilaatikkaa, johon välittävät toimielimet voivat lähettää toimeenpanoon liittyviä tulkintakysymyksiä. Hallintoviranomaisen tavoitteena on pitää tiivistä yhteyttä rakennerahastoviranomasiin, jotta voitaisiin paremmin vastata välittävien toimielinten toiveisiin ja tukea osaamisen kehittymistä. Kaikilla edellä mainituilla toimilla edistetään mm. yhtenäisiä tulkintoja sekä hyvien hallinnollisten käytäntöjen leviämistä.

Välittävät toimielimet ovat puolestaan järjestäneet neuvontaa, koulutusta ja infotilaisuuksia hankkeiden hakijoille ja toteuttajille. Esimerkiksi hankehakemus- ja maksatushakemusten täyttämistä sekä indikaattoritietojen keräämisestä ja tallentamisesta järjestelmiin samoin kuin hankintamenettelyistä ja viestinnästä on annettu ohjeistusta hakijoille ja hankkeiden toteuttajille; välittävien toimielinten mukaan nämä ovat selvästi parantaneet hankehakemusten laatua ja tarvelähtöisyyttä. Hakemusten arviointivaiheessa on indikaattoreiden merkitystä ja jäljitettävyyttä painottamalla pyritty varmistamaan indikaattoritavoitteiden toteutuminen. Indikaattoreiden tulkinnat aiheuttavat edelleen ongelmia ja seurantatietoja joudutaan korjaamaan mm. väärinymmärrysten takia. Hakemuksen jättämisen jälkeenkin rahoittaja pystyy edistämään hankkeiden tuloksellisuutta.

Suomen rakennerahasto-ohjelman sekä myös takausohjelman osalta keskeisin tiedotuskanava niin välittäville toimielimille kuin hankkeiden hakijoille ja toteuttajille on verkkosivusto www.rakennerahastot.fi. Sivulla on kuukausittain noin 10 000 kävijää. Tiedottamisessa ja viestinnässä hyödynnetään myös sosiaalisen median kanavia (Facebook, Twitter, YouTube). Rakennerahastoviranomaisille on lisäksi verkkopalvelun ekstranetti, josta löytyy kaikki toiminnan kannalta keskeinen aineisto ja ohjeistus. Rakennerahastojen kansallinen viestintäverkosto kokoontuu säännöllisesti ja järjestää tarvittaessa työpajoja.

Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman 2014–2020 toimilla on pyritty parantamaan tuesajien valmiuksia. Koulutus- ja neuvontahankkeet ovat tässä merkittävässä asemassa. Keskeinen taho tässä on kansallisen hallinto- ja maksajaviranomaisen järjestämän ohjeistuksen ja koulutuksen lisäksi ollut maaseutuverkosto ja laaja toiminta. Kansallisen maaseutuverkoston perustaminen aloitettiin syksyllä 2014 valitsemalla maaseutuverkostolle avoimella haulla ensin johtaja ja sen jälkeen muut työntekijät. Näin maaseutuverkostoyksikkö pääsi aloittamaan työnsä vuoden 2015 alussa, heti sen jälkeen kuin komissio oli hyväksynyt uuden maaseudun kehittämisohjelman. Maaseutuverkoston rakennetta uudistettiin myös siten, että sen ohjausryhmässä ei enää ole kaikkien sidosryhmäorganisaatioiden edustajia, vaan maaseutuverkoston tavoitteita toteutetaan vaihtuvien työryhmien avulla. Ohjausryhmä valitaan avoimella haulla kahdeksi vuodeksi kerrallaan puheenjohtajat 2-4 ohjelman tavoitteiden kannalta merkitykselliselle teemalle. Puheenjohtajat kokoavat oman alansa asiantuntijoista koostuvan työryhmän, joka päättää itsenäisesti siitä, miten kyseiseen teemaan liittyviä ohjelman tavoitteita edistetään. Meri- ja kalatalousrahaston kalatalousverkosto on perustettu maaseutuverkoston yhteyteen. Toimintatapa on vahvistanut verkostotoiminnan kustannustehokkuutta ja sekä maaseuturahaston ja meri- ja kalatalousrahaston välistä synergiaa. Kalatalouden verkoston toiminnan tavoitteena on edistää koko

rahaston toimeenpanoa. Verkostotoiminnan tehtäviä ovat koulutusten, seminaarien ja muiden tapahtumien suunnittelu ja järjestäminen, kalatalouden ja meripolitiikan sisäisen ja ulkoisen verkostoitumisen edistäminen, osallistuminen kansainvälisiin tilaisuuksiin ja verkostoihin sekä kalatalouteen ja siniseen biotalouteen liittyvä tiedottaminen ja viestintä.

Maaseutuverkosto koostuu Manner-Suomen ja Ahvenanmaan maaseudun kehittämisohjelmien keskeisistä toimijoista. Verkosto tiedottaa maaseudun kehittämisohjelmista ja järjestää niihin liittyviä tilaisuuksia, levittää tietoa ohjelmien hyvistä käytännöistä ja edistää maaseudun toimijoiden kansainvälistymistä.

Viestinnän keskeisenä toteuttajana toimi edelleen viestintäryhmä, joka koostuu maa- ja metsätalousministeriön, Maaseutuviraston ja verkostopalveluiden ohjelmaviestinnän tekijöistä. Ryhmä on tiiviissä yhteistyössä valtakunnallisen viestintäverkoston kanssa ja erityisesti viestintähankkeiden ja viestinnän yhdyshenkilöiden kanssa.

Viestintäverkostoa on rakennettu edelliseltä ohjelmakaudelta alkaen, jotta kaikkialta maasta saataisiin sisältöä valtakunnalliseen viestintään, jotta valtakunnallisesti tuotettu viestintämateriaali hyödyttäisi mahdollisimman laajaa joukkoa, ja jotta päällekkäiseltä työltä vältyttäisiin. Vuonna 2016 elettiin monessa mielessä viestintäverkoston parasta aikaa, sillä lähes joka alueella oli käynnissä viestintähanke, ja viestintäverkoston työskentelyyn osallistuvia ihmisiä oli enemmän kuin koskaan.

Maaseutuohjelman mahdollisuuksista viestitään aktiivisesti www.maaseutu.fi -sivuston kautta. Tuenhakijoille järjestetään tiedotus- ja koulutustilaisuuksia.

Ålands landskapsregering är förvaltande myndighet för strukturfonderna (Eruf/ESF) och jordbruksfonden (Ejflu). För fiskerifondens del (EHFF) fungerar landskapsregeringen som en regional förvaltnings-myndighet för den åländska delen av fiskeriprogrammet. All myndighetsinformation finns samlad under en hemsida <https://www.regeringen.ax/naringsliv-foretagande/finansiering/landskapets-eu-program>. Det har vidare möjliggjort samordning av administrativa rutiner och förfaranden (se avsnitt 7).

7. Tuensaajien hallinnollisen taakan vähentämiseksi toteutetut toimenpiteet ja tässä edistyminen (asetuksen (EU) N:o 1303/2013 52 artiklan 2 kohdan g alakohta) *maxlength=14000*

Rakennerahasto-ohjelman EAKR- ja ESR-hankkeissa käytetään pääsääntöisesti yksinkertaistettuja kustannusmalleja. EAKR:ssä niiden osuus oli vuoden 2018 lopussa noin 65 % hankkeiden määrästä ja ESR-hankkeissa vielä isompi; 91 %. Ehdoton pääpaino on ollut flat ratessa eri sovelluksineen - lump sumia hyödyntävien hankkeiden osuus on jäänyt molemmissa rahastoissa alle 10 prosenttiin. Yksinkertaistetuilla kustannusmalleilla on ollut merkittävä vaikutus niin välittävän toimielimen kuin hankkeiden hallinnoijienkin hallinnollisen taakan vähentämiseen. Yksinkertaistettujen kustannusmallien laaja käyttö on mahdollistanut sen, että maksatushakemukset pystytään käsittelemään pääsääntöisesti selvästi niille määriteltyä 90 päivän enimmäisaikaa nopeammin. Tässä suhteessa muutos edelliseen ohjelmakautteen verrattuna on ollut merkittävä.

Rakennerahasto-ohjelman hallinointiin käytetään hajautettua selainpohjaista tietojärjestelmäkokonaisuutta, joka koostuu neljästä erillisestä tietojärjestelmästä: EURA 2014-, Tuki 2014- ja Eval-järjestelmästä sekä ESR Henkilö -palvelusta. Tuensaajien hallinnollista taakkaa on vähentänyt kuluvalle ohjelmakaudella siirtyminen lakisääteisesti EURA2014-järjestelmässä kokonaan sähköiseen asiointiin. Tämä on vähentänyt paperisten asiakirjojen käsittelyyn ja lähettämiseen tarvittavaa työmäärää ja yksinkertaistanut asiakirjahallintoa sekä tehostanut prosesseja ja lisännyt tietojen luotettavuutta.

Myös *maaseudun kehittämisohjelmassa* merkittävä osuus tuki- ja maksatushakemuksista sekä seurantatiedoista jätetään sähköisesti. Tukihakemuksista 56–100 %, maksatushakemuksista 21–100 % ja seurantatiedoista 90–100 % toimitettiin sähköisesti. Sähköiset maksatushakemukset yrityshankkeiden osalta olivat mahdollisia vasta 19.9.2016 lähtien. Ilman yrityshankkeita sähköisten maksatushakemusten osuus oli 68–100 %.

Yksinkertaisista kustannusmenettelyistä maaseutuohjelmassa on otettu käyttöön prosenttikorvaus (flat rate). Prosenttikorvaus on ollut tarpeellinen ja hyvin toimiva menettely. Tuensaajat ovat ottaneet sen laajasti käyttöön, sillä se on yksinkertaistanut maksuhakemusprosessia. Tehdyistä hanketukipäätöksistä noin 70 %:ssa on käytetty prosenttikorvausta.

Sen sijaan alkuperäisistä suunnitelmista poiketen kertakorvausta (lump sum) ei ole toistaiseksi voitu ottaa käyttöön maaseuturahastossa, koska komissio ei ole hyväksynyt kertakorvauksen osalta samanlaista menettelyä kuin EAKR:ssa ja ESR:ssa on käytössä. Komissio on edellyttänyt, että kaikki maaseuturahastossa kertakorvauksena maksettavat kustannukset määritellään ja niiden oikeellisuus hyväksytetään ulkopuolisella taholla etukäteen ja kirjataan ohjelma-asiakirjaan, kun taas rakennerahastoissa on käytössä tapauskohtainen määrittely, joka tehdään hankepäätöksen tekovaiheessa. Tulevien hankkeiden kustannuksia ei kuitenkaan ole mahdollista määritellä etukäteen ohjelma-asiakirjaan realistisella ja kustannustehokkaalla tavalla, koska hankkeet ovat hyvin erikokoisia ja erityyppisiä ja niitä toteutetaan erityyppisillä alueilla. Ohjelma-asiakirjaan määritellyt kustannukset rajoittaisivat kertakorvauksen käyttökelpoisuutta vain hyvin harvoin tapauksiin, eikä se myöskään suosisi uutta luovia hankkeita.

Maaseuturahastossa on otettu käyttöön uusi hanketyyppi teemahanke, jossa pienten toimijoiden pienet hankkeet kootaan yhteisen koordinoivan sateenvarjon alle. Menettely on yksinkertaistanut pienten toimijoiden hankehallintoa ja vähentänyt erillisten hankepäätösten lukumäärää. Leader-toimintatavan hallintoa on myös yksinkertaistettu keskittämällä paikallisten toimintaryhmien toimintarahapäätökset Maaseutuvirastoon sekä ohjaamalla Leader-rahoitteisten hankkeiden ja yritystukien maksuhakemukset suoraan ELY-keskuksiin, jolloin paikallisen toimintaryhmän käsittelyvaihe jää kokonaan pois. Nämä uudet toimintatavat tullevat sujuvoittamaan prosesseja ohjelmakauden edetessä.

Meri- ja kalatalousrahastossa on käytössä yksinkertaiset kustannusmenettelyt kiinteämääräinen rahoitus, kertakorvaus ja vakioyksikkökustannukset. Erityisesti kiinteämääräinen rahoitus on ollut tarpeellinen ja paljon käytetty menettely. Tuensaajilta ei myöskään edellytetä maksatuksessa yksittäisten kuittien toimittamista (eri pyynnöstä nämä on kuitenkin aina toimitettava), mikä on helpottanut sekä maksujen hakemista, että nopeuttanut tukien maksamista. Rahaston tukien haussa hakijoita ohjataan käyttämään sähköistä asiointia ja nykyisellään suurin osa hakijoista hyödyntääkin sähköistä asiointia. Tukien myöntö tapahtuu tietojärjestelmässä.

Myndighetsinformation kring stödhanteringen av de åländska programmen finns idag koncentrerat till en gemensam hemsida. För att förenkla administrationen för stödmottagarna gällande projektstöd fastställde Ålands landskapsregering den 21 april 2015 regler för stödberättigande kostnader med möjligheten att använda förenklade kostnadsmodeller. Landskapsregeringens beslut är tillämpliga på projektfinansiering inom strukturfonderna, havs- och fiskerifonden samt jordbruksfonden. Modellen med schablonkostnader uträknat på de direkta personalutgifterna (15 % för regionalfonden och 40 % för socialfonden) har tillämpats på 77 % av de stödberättigande utgifterna inom regionalfonden och 62 % av de stödberättigande utgifterna inom socialfonden. Därutöver har möjligheten att tillämpa klumpsumma använts för en förstudie och ett huvudprojekt med finansiering från socialfonden (0,48 %). Modellen med enhetskostnad har ännu inte tillämpats.

Inom Ålands landsbygdsutvecklingsprogram tillämpas förenklade kostnadsalternativ i form av en klumpsumma vid start av företag (startstöd) samt areal baserade enhetskostnader, artikel 67.5.e förordning (EU) nr 1303/2013. Den planerade andelen av utgifterna med förenklade kostnadsalternativ i förhållande till den finansiella ramen i operativprogrammet är 75,18 %. Vid utgången av 2018 var 52,75 % av verkställda utgifter täckta med förenklade kostnadsalternativ (källa SFC årlig genomföranderapport). Modellen med schablonkostnader på direkta personalutgifter har inte tillämpats inom landsbygdsprogrammet.

8. Asetuksen (EU) N:o 1303/2013 5 artiklassa tarkoitettujen kumppaneiden osuus kumppanuussopimuksen täytäntöönpanossa (asetuksen (EU) N:o 1303/2013 52 artiklan 2 kohdan h alakohta) *maxlength=21000*

- a) Kuvaus ja arviointi valittujen kumppaneiden osuudesta edistymiskertomuksen laatimisessa ottaen huomioon kumppanuussopimuksen.

Edistymiskertomuksen luonnosversiota on käsitelty Alueiden uudistumisen neuvottelukunnan (AUNE) verkoston kokouksessa 20.8.2019, jossa yhteydessä verkoston jäsenillä on ollut mahdollisuus kommentoida kertomusta.

Edistymiskertomus on lisäksi toimitettu 30.8.2019 tiedoksi *Manner-Suomen rakennerahasto-ohjelman 2014-2020* sekä *Suomen takausohjelman kasvuyritysten rahoituksen saatavuuden parantamiseksi* seurantakomitealle sekä sen sihteeristölle.

Maaseuturahaston osalta seurantakomitealle ilmoitettiin, että edistymiskertomus laaditaan seurantakomitean hyväksymän raportin pohjalta ja edistymiskertomus toimitetaan seurantakomitealle tiedoksi. *Meri- ja kalatalousrahaston* osalta toimitettiin vastaavalla tavalla, hallintoviranomainen valtuutettiin toimittamaan tarvittavat tiedot työ - ja elinkeinoministeriölle.

På värmötet 2019 behandlade de åländska programmens gemensamma övervakningskommitté för strukturfonderna och jordbruksfonden materialet till framstegsrapporten i samband med godkännande av de årliga genomföranderapporterna och programmens utvärderingar.

- b) Kuvaus ja arviointi valittujen kumppaneiden osuudesta ohjelmien täytäntöönpanossa, mukaan lukien osallistuminen ohjelmien seurantakomiteoihin.

Manner-Suomen rakennerahasto-ohjelman seurantakomitea asetettiin 8.5.2014. Seurantakomiteassa on ohjelman kannalta keskeisten ministeriöiden, ELY-keskusten ja maakunnan liittojen lisäksi tärkeimpien työmarkkina- ja elinkeinojärjestöjen, ympäristöjärjestöjen ja sukupuolten tasa-arvoa edistävien järjestöjen edustus. Seurantakomitea kokoontuu pääsääntöisesti kaksi kertaa vuodessa, jolloin se mm. seuraa ohjelman toteutumista ja antaa tarvittaessa suosituksia ohjelman suuntaamiseksi. Seurantakomitean valmistelu-, esittely- ja täytäntöönpanotehtäviä hoitamaan seurantakomitea nimesi kokouksessaan 13.6.2014 sihteeristön. Seurantakomitea oli vuoden 2018 loppuun mennessä kokoontunut yhteensä 11 kertaa.

Maakunnan yhteistyöryhmät (MYR) ovat keskeisessä roolissa kumppanuuden toteuttamisessa. MYR:eissä on mukana laaja joukko maakunnan keskeisiä sidosryhmiä (kunta- ja valtiosektorin lisäksi keskeiset etujärjestöt), mistä johtuen alueen toimijoiden ääni rahoituksen suuntaamisessa kuuluu moniäänisenä MYR:ien kautta. MYRit ottavat kantaa rakennerahastojen toimintaan. MYR seuraa ohjelman toteutusta, yhteensovittaa sitä strategisesti muun kehittämistyön kanssa ja linjaa esim. asettamalla maakuntakohtaisia valintakriteerejä. Yhteistyöryhmät käsittelevät myös maakunnan keskeiset kehittämiskysymykset, merkittävimmät hankkeet ja tärkeimmät uudet avaukset. Strategisen yhteensovittamisen näkökulmaa toteutetaan onnistuneesti myös MYR:n sihteeristössä ja joissakin maakunnissa toimivissa pelkästään maakunnan liiton ja ELY-keskuksen rahoitusasiantuntijoista koostuvissa hankeryhmissä. Lisäksi MYR täydentää osaamistaan asiantuntijoiden avulla. MYR:n työtä tukee kussakin maakunnassa erillinen sihteeristö. Kansalaisjärjestöt ja työmarkkinajärjestöt on kytketty toimintaan myös hankkeiden toteutuksessa. Yksittäisten hankkeiden osalta HVO on suositellut, että hankkeiden ohjausryhmiin koottaisiin mahdollisimman laaja-alaisesti asiantuntijoita läheltä käytännön toimintaa.

Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman 2014–2020 strategia, rahoituksen painotukset, toimenpidevalikoima ja toimenpiteiden sisällöt valmisteltiin laajoissa valmisteluryhmissä. Ryhmissä oli jäsenet kaikilta Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman 2014–2020 toiminnan piiriin kuuluvilta yhteiskunnan keskeisiltä sidosryhmiltä. 27.4.2011 asetettiin luonnonhaittakorvauksia, maaseudun yritystukia ja alueellisia kehittämistukia, maatalouden rakennetukia, maatalouden riskienhallintatoimenpiteitä ja maatalouden ympäristötukijärjestelmää valmistelevat työryhmät.

Maaseudun kehittämisen strategiaryhmä asetettiin 22.12.2011. Strategiaryhmässä oli edustajat Maaseutuvirastosta, alueellista elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista, Ahvenanmaan maakunnasta, Maatalouden taloudellisesta tutkimuslaitoksesta (nyk. Luonnonvarakeskus), tuottajajärjestöistä (MTK ja SLC), Suomen Yrittäjistä, Pellervon Taloudellisesta Tutkimuslaitoksesta, Suomen Kuntaliitosta, Leader-ryhmistä ja Suomen Luonnonsuojeluliitosta sekä eri ministeriöistä (VM, TEM, YM, MMM). Maaseudun kehittämisen strategiaryhmän tehtävänä oli mm. laatia ehdotus ohjelmakauden 2014–2020 Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmaan sisältyväksi strategiaksi sekä Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahaston (maaseuturahaston) osalta kansalliseksi kumppanuussopimukseksi vuonna 2014 alkavan ohjelmakauden maaseudun kehittämisohjelmien valmistelemiseksi unionin säädösten edellyttämällä tavalla. Työryhmä edusti maaseuturahaston rahoitukselta vaadittavaa kansallista kumppanuutta.

Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman 2014–2020 luonnoksen julkinen kuuleminen järjestettiin 23.5.–25.6.2013. Kaikilla oli mahdollisuus lausua ohjelman luonnokseen. Lausuntoja saatiin yli 100 kappaletta.

Seurantakomitea asetettiin 8.1.2015. Seurantakomitea koostuu viranomaisten ja välittävien elinten edustajista sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1303/2013 (rahastojen yleisasetus) 5 artiklan 1 kohdassa tarkoitettujen kumppanien edustajista. Seurantakomitean jäsenet on koottu tasapuolisesti keskushallinnon, kansalaisyhteiskunnan ja aluehallinnon edustajista. Koska Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmaa toteutetaan koko Manner-Suomen alueella, on seurantakomitean kokoonpanossa pyritty varmistamaan kaikkien alueiden edustus. Seurantakomiteassa on jäsenet Elintarviketurvallisuusvirastosta, Maaseutuvirastosta, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista, tuottajajärjestöistä, Suomen Yrittäjistä, Elinkeinoelämän keskusliitosta, ammattiliitoista, neuvontajärjestöistä, nuorisojärjestöistä, kunnista, Suomen Kylätoiminta ry:stä,

eläinsuojelujärjestöistä, Leader-ryhmistä, maakuntien liitoista sekä ministeriöistä (VM, TEM, YM ja MMM). Seurantakomitean jäsenet ja kokousten esityslistat sekä pöytäkirjat löytyvät maaseutu.fi -sivuilta.

Seurantakomitea kokoontuu pääsääntöisesti 2 kertaa vuodessa. Se hyväksyy mm. ohjelmamuutokset ja vuosiraportit. Jokaisessa kokouksessa käsitellään myös ajankohtaiset maaseutuverkoston kuulumiset ja seurantakomitean jäsenillä on mahdollisuus vaikuttaa maaseutuverkoston ja sen ohjausryhmän toimintaan. Ohjelmakauden 2014–2020 seurantakomitea on kokoontunut vuoden 2018 loppuun mennessä 10 kertaa. Kokouksiin on osallistuttu aktiivisesti ja keskustelu on ollut vilkasta. Edustajat ovat sitoutuneet erittäin hyvin tehtäväänsä.

Kumppaneille, sidosryhmille ja tuensaajille on järjestetty ohjelman eri aihealueista toimeenpanon edetessä lukuisia koulutustilaisuuksia sekä seminaareja. Maaseutu-fi-sivuilla on esitetty kaikki maaseutuverkoston vuoden 2014 alusta järjestetyt koulutukset ja muut tapahtumat. Lisäksi Maaseutuvirasto järjestää viranomaisille tarvittavaa koulutusta.

Maaseutuverkoston tehtävänä on edistää yhteistyötä ja tiedon vaihtoa verkoston osapuolten välillä. Verkoston toimintaa ohjaa ja linjaa maa- ja metsätalousministeriön asettama ohjausryhmä. Maaseutuverkoston toimintaa haluttiin monipuolistaa edeltävään kauteen verrattuna ja tavoitteena on saada entistä aktiivisemmin sidosryhmät mukaan toimintaan. Tähän pyrittiin vaikuttamaan mm. perustamalla ohjausryhmälle teemakohtaisia työryhmiä.

Vuoden 2018 loppuun mennessä maaseutuverkoston työryhmiä on ollut toiminnassa yhteensä 6. Vuosina 2015–2016 toimivat Ympäristö ja ilmasto, Innovaatiot, Nuoret sekä Yrittäjyys ja elinkeinot -teemaryhmät. Teemaryhmät Maaseudun hyvinvointi ja Tulevaisuuden maaseutuyrittäminen toimivat vuodet 2017–2018. Maaseutuverkoston uusiksi työryhmiksi haettiin teemoja vuoden 2018 aikana. Teemoiksi valittiin Tulevaisuuden tuottajat ja Älykkäät kylät, jotka aloittavat työnsä vuoden 2019 alussa. Teemaryhmien puheenjohtajat ovat olleet ainakin ryhmän toimintakauden ajan ohjausryhmän jäseniä.

Euroopan meri- ja kalatalousrahaston Suomen toimintaohjelman 2014-2020 osalta maa- ja metsätalousministeriö asetti 23.3.2012 toimintaohjelman valmistelua tukevan työryhmän, jossa on ollut edustettuna mm. kalatalouden elinkeinot, ympäristönsuojelujärjestöt, tutkimus sekä kalatalous- ja ympäristöhallinto. Toimintaohjelman meripolitiikan toimenpiteitä koskevan osan valmistelua tukemaan asetettiin 6.2.2013 toinen työryhmä, joka on koostunut meripolitiikan alaan liittyvien ministeriöiden sekä riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksen edustajista.

Toimintaohjelmaa toteutetaan vahvassa vuorovaikutuksessa muiden viranomaisten kanssa ja esimerkiksi toimintaohjelman seurantakomiteassa on laaja edustus eri ministeriöistä ja viranomaisista.

Toimintaohjelman toimeenpanossa, seurantakomiteatyöskentelyn ohella kumppaneita osallistetaan merkittäviin kokonaisuuksiin, esimerkiksi toimintaohjelman innovaatio-ohjelmia valmisteltiin hyvin laajapohjaisesti erilaisissa työryhmissä ja tilaisuuksissa.

Kumppaneiden edustajilta kerätään palautetta osana ohjelman ennakointi ja arviointi -kokonaisuutta, ja tätä kautta kumppanien näkemykset saadaan integroitua tehokkaasti ohjelman strategiseen suunnitteluun.

Euroopan meri- ja kalatalousrahaston Suomen toimintaohjelman seurantakomitea kokoontuu kaksi kertaa vuodessa. Ensimmäinen kokous oli 4.5.2015. Kokouksia on järjestetty vuoden 2018 loppuun mennessä kahdeksan.

För Ålands strukturfonds- och landsbygdsutvecklingsprogram har en gemensam övervakningskommitté tillsatts. Kommitténs sammansättning representerar programmets partnerskap. Den består av regionala och behöriga lokala och andra myndigheter, näringslivets och arbetsmarknadens organisationer, relevanta företrädare för civilsamhället, även miljöorganisationer, icke-statliga organisationer och organisationer som arbetar för social delaktighet, jämställdhet och icke-diskriminering.

Kommittén sammanträder i regel två gånger per år och har sammanträtt sammanlagt tio gånger under 2015-2018. Övervakningskommittén arbetar enligt en överenskommen och fastställd arbetsordning. Kommittén har godkänt en kommunikationsstrategi i enlighet med vilken kommittén årligen fått ta del av genomförda och planerade informationsåtgärder. Urvalskriterier, ett verktyg för att välja ut insatser för programfinansiering har godkänts av kommittén. Övervakningskommittén har även godkänt programändringar, utvärderingsplaner, utvärderingsrapporter och förvaltningsmyndighetens årliga genomföranderapporter.

9. Yhteenveto ERI-rahastojen täytäntöönpanoa koskevien monialaisten periaatteiden ja laaja-alaisten toimintapoliittisten tavoitteiden osalta toteutetuista toimenpiteistä (asetuksen (EU) N:o 1303/2013 52 artiklan 2 kohdan i alakohta) *maxlength=14000*

- a) Yhteenveto monialaisiin periaatteisiin liittyvistä toimenpiteistä, joilla on turvattu kyseisten periaatteiden edistäminen ja valvonta erityyppisissä ohjelmissa, ottaen huomioon kumppanuussopimuksen sisältö:

1) sukupuolten tasa-arvo, syrjimättömyys, vammaisten mahdollisuudet

Suomen perustuslaissa, yhdenvertaisuuslaissa sekä naisten ja miesten tasa-arvosta annetussa laissa määritellään puitteet kaikenlaiselle tasa-arvolle ja syrjimättömyydelle. Siten nämä yhdenvertaisuutta edistävät asiat tulee huomioida kaikessa viranomaistoiminnassa ja soveltuvin osin myös ERI-rahastojen hankkeiden valinnassa ja toimeenpanossa. Tasa-arvo on huomioitu myös esim. ohjelmien seurantakomiteoiden kokoonpanossa.

Rakennerahasto-ohjelmassa sukupuolten välinen tasa-arvo on huomioitu *ESR:n toimintalinjoilla* hyvin. Miesten osuus työttömistä on ollut aina hieman suurempi kuin naisten, työelämän ulkopuolella olevista taasen naisten osuus on suurempi. Hankkeilla on kehitetty toimintamalleja, joilla parannetaan etenkin pitkäaikaistyöttömien miesten työllistymismahdollisuuksia. Käytännössä miehet ovat kuitenkin naisia haluttomampia osallistumaan palveluihin, mikä näkyy hankkeiden tuloksissa. Sukupuolten välistä tasa-arvoa on parannettu myös toteuttamalla hankkeita, joissa sekoitetaan ns. naisten- ja miesten aloja keskenään.

ESR:n hankearvioinneissa tasa-arvon ja syrjimättömyyden valtavirtaistamisen huomioineet hankkeet saavat piste-etua erityisten valintakriteereiden pohjalta. Rahoitukseen valittujen hankkeiden osalta hankeneuvotteluissa käydään läpi etenkin tasa-arvon valtavirtaistaminen. Aihetta käsitellään myös hankkeille järjestettävissä käynnistystilaisuuksissa ja sen tärkeyttä korostetaan seurantaraportoinnin yhteydessä.

Tasa-arvokysymyksiin on paneuduttu etenkin erityistavoitteessa 8.1., jossa tavoitteena on mm. miesten syrjäytymisen ehkäisy, naisten yrittäjyyden tukeminen tai segregaaation purkamiseen

soveltuvien työkalujen kehittäminen. Kaikki välittävät toimielimet eivät ole kuitenkaan saaneet riittävästi miehille suunnattuja hankkeita ko. erityistavoitteeseen. Yhtenä syynä lienee se, että miehille suunnattuja hankkeita on toteutettu myös muissa erityistavoitteissa.

Sukupuolten välisen tasa-arvon edistäminen ei ole päätavoitteena *EAKR-hankkeissa*. Monet hakijat kokevat hakemuslomakkeen sukupuolten tasa-arvoon liittyvän kysymyksen relevanssin vähäiseksi. Usein kysymykseen annetaan varsin ylimalkaisia vastauksia. Harvoissa hakemuksissa suunniteltuja toimenpiteitä arvioidaan eri sukupuolten näkökulmasta. Tarkastelu auttaisi joissain tapauksissa kehittämään hankkeeseen suunniteltujen toimenpiteiden vaikuttavuutta esim. tavoiteltaessa julkisen liikenteen osuuden kasvattamista liikennevirroista. Miehet tunnetusti käyttävät julkista liikennettä huomattavasti naisia vähemmän. Toisaalta esim. kehitettäessä teknologia-alalle uusia tki-ympäristöjä, voitaisiin huomioida alan työpaikkojen vahva miesylivoima ja pohtia, millä tavalla hankkeella voitaisiin edistää tyttöjen suuntautumista alalle.

Hallintoviranomainen on ohjeistanut sukupuolten tasa-arvokysymyksissä myös rakennerahastot.fi – sivustolla <https://www.rakennerahastot.fi/sukupuolten-tasa-arvo>

Syrjinnän torjumiseksi ja esimerkiksi vammaisten huomioimiseksi rakennerahastotoiminnassa on Rakennerahastot.fi-sivustolta löydettävissä tietoa rahoittajien ja hanketoimijoiden käyttöön www.rakennerahastot.fi/yhdenvertaisuus. Vammaisille ei ole omaa erityistavoitetta, mutta monia onnistuneita hankeavauksia on tehty työllistymisen tukemiseksi. Hankkeita ohjeistetaan tarvittaessa huomioimaan esim. vammaisten osallistumismahdollisuudet. Kehitysvammaisten osallisuutta on tuettu kehittämällä yhteistoimintamalleja, joissa asiakkaat ovat mukana kehittämässä työ- ja toimintakykyä parantavaa päivä- ja työtoimintaa. Mallissa asiakkaat, heidän ohjaajansa ja palveluiden tuottajat kehittävät ja kokeilevat esim. mielekkäitä luontoavusteisia hyvinvointitoimintoja arkeen. Näin kohderyhmän käsitys itsestä aktiivisena aloitteentekijänä vahvistuu.

Horisontaaliset periaatteet on huomioitu ESR-hankkeissa lähtökohtaisesti hyvin. Kaikkien toimintalinjojen kohderyhmiin pl. erityistavoite 7.1 kuuluu henkilöitä, joiden yhteiskunnallinen asema on heikko tai se on muutoin uhattuna.

Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman 2014–2020 strategiaryhmää ja seurantakomiteaa muodostettaessa pyydettiin toiminnan piiriin kuuluvilta yhteiskunnan keskeisiltä sidosryhmiltä jäsenesityksenä yhtä mies- ja yhtä naisedustajaa. Esitysten perusteella ryhmät koottiin siten, että sekä naisia että miehiä kumpiakin tuli kuhunkin ryhmään vähintään 40 prosenttia. Strategiaryhmässä oli 12 miestä ja 16 naista. Seurantakomiteassa oli 31.12.2018 15 miestä ja 18 naista.

Joissakin maaseutuohjelman toimenpiteissä on lisäksi tehty erityistoimia tasa-arvon ja syrjimättömyyden varmistamiseksi. Esimerkiksi Leader-toimenpiteen yhtenä tavoitteena on kaikkien väestöryhmien tasa-arvoisten mahdollisuuksien edistäminen. Useimpien Leader-ryhmien strategioissa nuorten osallistuminen on yhtenä painopisteenä. Tämä koskee myös meri- ja kalatalousrahaston paikallisia toimintaryhmiä. Sekä Leader-toimenpiteessä että ELY-keskusten rahoittamissa kehittämishankkeissa on tuettu myös maahanmuuttajien työllistymistä ja integroitumista yhteiskuntaan.

Manner-Suomen maaseudun kehittämishojelman 2014–2020 viljelijätuuissa oli vuoteen 2014 asti rajoite, että tukea ei saanut viljelijä, joka oli yli 65-vuotias tai sai maatalousyrittäjän eläkettä (MYEL-eläkettä). Nämä ikä- ja eläkerajoitteet poistettiin edellä mainituista tukijärjestelmistä 2015 alkaen osittain EU-lainsäädännön takia. Vaikka hallinnonala kannustaa sähköiseen tukihakuun, myös mahdollisuus perinteiseen paperiseen hakuun on edelleen säilytetty.

Ålands landskapsregering beaktade redan vid utarbetande av programförslagen hänsyn till jämställdhet och icke-diskriminering genom att säkerställa att de horisontella kraven uppfylldes vid tillsättande av flera olika arbetsgrupper. Dessa krav har även iakttagits i landskapsregeringens beslut att tillsätta medlemmar i en gemensam övervakningskommitté för jordbruks- och strukturfonderna.

Landskapsregeringen i egenskap av förvaltande myndighet har efter förslag från övervakningskommittén omfattat de förslag för lämpliga urvalsförfaranden och kriterier som säkerställer att de ska vara icke-diskriminerande och öppna samt ta ställning till de allmänna principerna gällande jämställdhet och icke-diskriminering.

I uppföljningen och rapporteringen av programmets övervakningsindikatorer presenteras och rapporteras uppgifter om individer uppdelat enligt kön.

2) kestävä kehitys (ympäristönsuojelu, luonnonvarojen käytön tehokkuus, ilmastonmuutoksen hillitseminen ja siihen sopeutuminen, biologinen monimuotoisuus sekä riskien ehkäisy).

Manner-Suomen rakennerahasto-ohjelman seurantajärjestelmässä oli vuoden 2018 lopussa 1 658 sellaista hanketta, joissa kestävä kehitys on arvioitu hankkeen keskeiseksi kehittämisisällöksi joko sosiaalisen, taloudellisen, kulttuurisen tai ekologisen kestäväen kehityksen ulottuvuuden näkökulmasta. Näistä EAKR-hankkeita oli 1 236 (27 % kaikista EAKR-hankkeista) ja ESR-hankkeita 422 (28 % kaikista ESR-hankkeista). Julkista rahoitusta kestävää kehitystä edistäviin EAKR-hankkeisiin oli vuoden vaihteessa varattu 274 milj. euroa (26 % kaikista EAKR-hankkeiden rahoituksesta) ja ESR-hankkeisiin 202 milj. euroa (28 % kaikista ESR-hankkeiden rahoituksesta). Lisäksi 2 713:ssa EAKR- ja 471:ssä ESR-hankkeessa on todettu huomioitavan kestävä kehitys hankkeen toteutuksessa.

Tietoisuus kestäväen kehityksen eri ulottuvuuksista on tullut yhteiskunnassa jo osaksi arkipäivää ja useissa organisaatioissa kestäväen kehityksen periaatteet ovat osa normaalia toimintatapaa. Rakennerahasto-ohjelmassa kaikkien hakijoiden tulee hankesuunnitelmassaan arvioida asteikolla 1–10, miten esitetty hanke edistäisi välittömästi ja välillisesti kestävää kehitystä. EAKR-hankkeissa on usein haasteellista tunnistaa vaikutuksia sosiaaliseen ja kulttuuriseen kestävyYTEEN sekä yhdenvertaisuuteen. Kestäväen kehityksen kriittinen tarkastelu olisi perusteltua myös hankkeen toteutusvaiheessa, ei pelkästään hakemusta valmisteltaessa.

Kestäväen kehityksen edistäminen on usein nähtävissä EAKR-hankkeen keskeiseksi yleiseksi tavoitteeksi. Tuotoksia ja sanallista raportointia tarkastelemalla käy selväksi, että monet hankkeet myös onnistuvat tässä tavoitteessa. Erityisesti on painotettu resurssitehokkuutta, vihreää taloutta ja biotaloutta. EAKR-hankkeilla on pyritty mm. lisäämään tietoa ja tietoisuutta vähähiilisydestä ja sen edistämisen välttämättömyydestä matkailussa, edistämään fossiilisia energialähteitä korvaavia investointeja ja asumisen energiatehokkuutta parantavaa tutkimusta sekä kehittämään

ympäristöystävällisempiä raaka-aineita ja energiatehokkaita ratkaisuja mm. puurakentamiseen ja energiapuistoihin. ESR-hankkeissa kestävän kehityksen tavoitteita on lähestytty pääasiassa sosiaalisen kestävän kehityksen kannalta. Joissakin ESR-hankkeissa nousee esiin myös ekologisesti kestävä kehitys esimerkiksi alan koulutuksen ja digitaalisten opetusmenetelmien kehittämisen kautta.

Kestävän kehityksen toteutusta rakennerahasto-ohjelmassa kuvataan myös rakennerahastot.fi – sivustolla <https://www.rakennerahastot.fi/kestava-kehitys>

Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman 2014–2020 luvussa 5.1. esitetyistä kuudesta tavoitteesta ”ilmastonmuutoksen hillintä ja sopeutuminen ilmastonmuutokseen tehostuvat” sekä ”luonnon monimuotoisuus lisääntyy ja vesistöjen tila ja maatalouskäytössä olevan maaperän tila paranevat” liittyvät kestävän kehityksen ympäristönäkökulmaan.

Ympäristökorvauksen toimenpiteillä vaikutetaan merkittävästi vesistöjen ravinnepäästöjen vähenemiseen sekä ilmaston muutoksen hillintään ja sopeutumiseen. Seurantatutkimukset aikaisemmilta ohjelmakausilta todentavat fosforilannoitteiden käytön sekä ravinnepäästöjen jatkuvan vähenemisen Suomen vesistöihin ja viime kädessä Itämereen. Luomutuotannon kasvattaminen on osa Suomen kansallista strategiaa ja luomutuotet muodostavat merkittävän osan ohjelman panostusta kestävään kehitykseen. Ohjelman investointituet mahdollistavat monipuolisten ympäristöinvestointien tekemisen.

Maaseutuohjelmassa lähdetään siitä että ravinteiden kierrätyksen sekä hyvän maaperän hoidon avulla voidaan vastata vesistö-, maaperä- ja ilmastonmuutoshasteisiin. Samalla lisääntynyt orgaaninen aines muodostaa hiilinielun. Ympäristökorvauksen eri toimenpiteet muodostavat kattavan keinovalikoiman vesistö- ja ilmastopäästöjen hallintaan sekä ilmastonmuutoksen sopeutumiseen.

Ravinteiden kierrätys on toinen keskeinen keino hallita maatalouden vesistö- ja ilmastovaikutuksia. Lannan ravinteiden sekä maatalouden ja elintarviketalouden sivuvirtojen hyväksikäyttö vähentää vesistöihin ja ilmaan joutuvien ravinteiden määrää. Maaseutuohjelmalla tuetaan monipuolisesti ravinteiden kierrätystä. Investointituilla voidaan parantaa lannankäsittelyä.

Hankkeet ovat liittyneet mm. maaperän hoitoon, orgaanisten lannoitevalmisteiden testaukseen sekä lannan prosessointiratkaisuihin eri tuotannon aloille, kuten broilerin lihan, sianlihan sekä turkiseläinten tuottajille.

Ilmastomuutoksen aiheuttamiin haasteisiin on pureuduttu valtakunnallisella hankkeella, joka tuottaa neuvontamateriaalia sekä työskentelee viljelijäryhmien kanssa ilmastonmuutoksen hillintä- ja sopeutumistoimien edistämiseksi.

Inom Ålands landskapsregering görs arbete på olika nivåer som bidrar till en hållbar utveckling. Det är viktigt att hållbarhetsarbetet i enlighet med Ålands utvecklings- och hållbarhetsagenda <http://barkraft.ax/hem/> integreras i befintliga strukturer. Det framgår även av innehållet i de åländska EU-finansierade programmen.

För ett hållbart Åland är säkerställande av kompetensförsörjningen och en positiv befolkningsutveckling, till stor del genom inflyttning och /eller återflyttning viktigt för att skapa och

bibehålla arbetsplatser i företag och organisationer. I programmet med finansiering från Eruf och ESF stöder de finansierade projekten varandra och arbetar mot ovannämnd målsättning. Hänsyn till hållbar utveckling har förvaltningsmyndigheten beaktat i urvalskriterierna.

Lantbruket främjas inom programmet genom stöd till produktion, investeringar och miljö. Intresset för ekologisk produktion har hittills långt överskridit de uppgivna målsättningarna för areal i programmet vilket ur ett hållbarhetsperspektiv bör anses positivt.

Ålands landskapsregering godkände under 2016 med stöd i EU:s ramdirektiv för vatten en förvaltningsplan och åtgärdsprogram för åren 2016-2020 för de åländska vattnen. Miljöstödsåtgärderna inom landsbygdsprogrammet 2014-2020 är integrerade i det arbetet.

Inom det åländska lantbruket och livsmedelsklustret ligger tonvikten på produktion av råvaror av hög kvalitet för förädling inom den åländska livsmedelsindustrin. Produktionen av råvaror ska baseras på ett kretslopp för bättre cirkulation och balans av näringsämnen. Genom den andra programändringen möjliggjordes programfinansiering för en utökad bevattnad areal uppbyggd på modern vattenbesparande recirkulerande teknik. Stödet ska hjälpa till att minska energianvändningen och ha en gynnsam inverkan på miljön och öka konkurrenskraften inom den åländska odlingen av special- och trädgårdsgrödor.

Ålands landskapsregering påbörjade redan under 2016 en uppbyggnad av långsiktiga program för systematisk miljödatauppföljning, både inom vattenområdet och inom naturvårdsområdet. Under 2017 togs Ålands hållbara livsmedelsstrategi 2017-2030 fram under ledning av Ålands producentförbund.

b) Yhteenveto toteutetuista järjestelyistä, joilla varmistetaan laaja-alaisten toimintapoliittisten tavoitteiden valtavirtaistaminen, ottaen huomioon kumppanuussopimuksen sisällön.

Laaja-alaisten toimintapoliittisten tavoitteiden valtavirtaistamista on pyritty varmistamaan järjestämällä välittävälle viranomaisille sekä hanketoimijoille tavoitteisiin liittyvää koulutusta sekä erilaisin viestintätoimenpitein, kuten Manner-Suomen rakennerahasto-ohjelmaan liittyvä valtakunnallinen rakennerahastot.fi – uutiskirje, jolla oli vuoden 2018 lopussa jo lähes 1 400 tilaajaa. Myös sosiaalisen median käyttö viestinnässä on voimakkaasti lisääntynyt ohjelmakauden aikana.

OSA II: Nuorisotyöllisyysaloitetta koskevat tiedot ja arviointi – ei koske Suomea

OSA III: Koheesiopolitiikkaan liittyvät tiedot ja arviointi, jos vuotuisten täytäntöönpanokertomusten tietyt tiedot sisällytetään asetuksen (EU) N:o 1303/2013 111 artiklan 4 kohdan nojalla edistymiskertomukseen — toimitetaan vuosina 2017 ja 2019

11. Lisätiedot ja arviointi, jotka voidaan lisätä toimenpideohjelman sisällön ja tavoitteiden mukaan

(asetuksen (EU) N:o 1303/2013 111 artiklan 4 kohta, edistymiskertomuksen muiden kohtien täydentämiseksi tarvittaessa)

11.1 Edistyminen aluekehitystä koskevan yhdenmetyksen lähestymistavan soveltamisessa, mukaan lukien väestörakenteeseen liittyvistä haasteista ja pysyvistä tai luontoon liittyvistä haitoista kärsivien alueiden kehitys, kaupunkialueiden kestävä kehitys sekä toimenpideohjelman puitteissa toteutettu yhteisölähtöinen paikallinen kehittäminen.

maxlength=3500

Edistyminen aluekehitystä koskevan yhdenmetyksen lähestymistavan soveltamisessa on ollut tasapainoista eikä merkittäviä ongelmia ole esiintynyt. Toteutusta on kuvattu tarkemmin edellä luvussa 5.

11.2 Edistyminen, joka on saavutettu toteutettaessa toimenpiteitä, joilla parannetaan jäsenvaltioiden viranomaisten ja tuensaajien valmiuksia hallinnoida ja käyttää rahastoja. *maxlength=3500*

Kuten edellä luvussa 6 on kuvattu, ovat tietojärjestelmien kehitys, siirtyminen sähköiseen asiointiin ja esim. yksinkertaistettujen kustannusmallien käytön yleistymisen merkittävästi parantaneet viranomaisten ja tuensaajien valmiuksia hallinnoida ja käyttää rahastoja, mikä ilmenee esim. hakemusten ja maksatusten noputuneina käsittelyaikoina ja toisaalta pienempinä virheprosentteina. Tälle ohjelmakaudelle uutena painotuksena hallintoviranomaisen järjestämissä koulutuksissa on tullut petostentorjunnan toimenpiteet. Vaikuttaakin siltä, että petostentorjuntamenettelyt ovat välittävissä toimielimissä tehostuneet.

Ärendehanterings- och informationssystem för de åländska projektstöden (Eruf/ESF) är i dagsläget i begränsad del driftsatt och väsentliga delar är ännu inte utvecklade. Förseningar i utvecklandet av informationssystemet för uppföljning av programimplementeringen har ersatts med manuella rutiner för uppföljning och rapportering.

Utvecklingen av datasystemen (gemensamt med fastlandsprogrammet) för Ålands landsbygdsutvecklingsprogram har kontinuerligt utvecklats. De integrerade administrations- och kontrollsystemen Stödtilämpningen och Hyrrä har underlättat för stödmottagarna att hantera sina projekt.

11.3 Alueiden välisten ja valtioiden välisten toimenpiteiden toteuttamisessa saavutettu edistyminen. *maxlength=3500*

Manner-Suomen rakennerahasto-ohjelmassa on alueiden välistä yhteistyötä toteutettu tiiviisti maakuntien välillä. Manner-Suomen kattava ohjelma-alue jakautuu neljään suuralueeseen, jotka muodostavat perustan yhteistyölle. Hankkeiden hallinnointia ja yhteydenpitoa hallintoviranomaiseen on koottu suuraluetasolle ja ylimaakunnallisia tai koko valtakunnan kattavia hankkeita on synnytetty myös yli suuraluerajojen.

Toinen EU-tasolla koordinoitu ESR:n kansainvälisen yhteistyön varsinainen haku käynnistyi vuonna 2018. Edellisenä vuonna oli Suomessa järjestetty valmisteluhankkeiden haku. Mielenkiinto oli Suomessa suurta johtuen ehkä siitä, että hakijoiden tiedossa on ohjelmakauden päättymisen lähestyminen. Eniten yhteistyöhankkeita löytyi Belgiasta, Bulgariasta, Puolasta ja Ruotsista. Yhteisiä teemoja olivat mm. maahanmuuttajat, luontoon tukeutuva kuntoutus ja nuorten työpajatoiminta, kouluhyvinvointi, tyttöjen teknologiaosaaminen, työelämälähtöinen digitalisaatiokoulutus, uudet työn muodot sekä naisten yrittäjyys.

Suomi on osallistunut aktiivisesti seuraaviin ESR:n kansainvälisen yhteistyön verkostoihin: Employment, Inclusion, Youth Employment, Learning and Skills, Social Economy, Simplification ja Migrants. Verkostotyöhön on osallistunut ministeriöiden, välittävien toimielinten, työmarkkinajärjestöjen sekä hankkeiden edustajia. Migrants-verkosto järjesti syyskuussa 2018 kokouksen Helsingissä.

EAKR:n osalta kansainvälistä yhteistyötä on ollut erityisesti älykkään erikoistumisen osalta. Useat maakunnat Suomesta ovat mukana erilaisissa temaattisissa S3-alustoissa, osa myös johtavassa tai koordinoivassa roolissa. Kansallisen tason alueellisesta yhteistyöstä on hyvänä esimerkkinä huhtikuussa 2018 Itä- ja Pohjois-Suomessa käynnistynyt teolliseen rakennemuutokseen keskittyvä maakuntaliittojen vetämä ELMO-pilotti. Itä- ja Pohjois-Suomi on yksi kymmenestä alueesta, jotka Euroopan komissio on hakuprosessin kautta valinnut Elinkeinot murroksessa -pilottiinsa. Mukana eri toimenpiteissä on ollut suuri joukko alueellisia sidosryhmiä ja työtä on tuettu myös komission asiantuntijapalvelujen toimesta. Ensimmäinen vaiheen päätyttyä vuoden 2018 lopussa komissiolle toimitettiin laaja-alainen Itä- ja Pohjois-Suomen alueen Elinkeinot murroksessa strategia-analyysi, joka perustuu alueiden älykkään erikoistumisen strategioiden prioriteetteihin ja valintoihin. ELMO-pilotin toinen vaihe käynnistyy v. 2019.

Kansainvälisestä yhteistyöstä rakenne rahasto-ohjelmassa kerrotaan myös rakennerahastot.fi –sivustolla <https://www.rakennerahastot.fi/kansainvalinen-yhteistyö>

Meri- ja kalatalousrahaston toimintaohjelman kautta pyritään edistämään alueiden välistä yhteistyötä kansallisesti mm. logistikkaan liittyvissä kysymyksissä sekä hyvien käytäntöjen levittämisessä. Toimintaohjelman toimeenpanossa myös vahvan kansainvälisen, erityisesti Itämeren piirin, yhteistyön edistäminen nähdään tärkeänä kalatalouselikeinon ja koko kalatalouden arvoketjun elinvoimaisuuden turvaamisessa.

11.4 Edistyminen sellaisten toimenpiteiden toteuttamisessa, joilla vastataan köyhyydestä eniten kärsivien alueiden sekä suurimmassa syrjinnän tai sosiaalisen syrjäytymisen vaarassa olevien kohderyhmien erityistarpeisiin, kiinnittäen erityistä huomiota marginalisoituneisiin yhteisöihin, vammaisiin henkilöihin, pitkäaikaistyöttömiin ja työelämän ulkopuolella oleviin nuoriin; tarvittaessa ilmoitetaan käytetyt rahoitusvarat. *maxlength=3500*

Korkean työttömyyden ja pitkäaikaistyöttömyyden jatkuessa on ollut erittäin tarpeellista kohdentaa toimintaa epäsuotuisassa työmarkkina-asemassa oleviin henkilöihin. Pitkäaikaistyöttömien määrä ja haastavat tilanteet sekä monialaisen tuen tarve ovat näkyneet rahoituksen vahvassa kysynnässä

ohjelmatasolla. Rahoituksen kysyntä kuitenkin vaihtelee alueittain huomattavasti. Hankkeiden laatu on jatkuvasti parantunut. Merkittävä ansio tästä on Suomen rakennerahasto-ohjelmassa ollut alueellisilla hanketyöpajoilla, joissa valtakunnallisen Sokra-koordinaatiohankkeen aluekoordinaattorit ovat aktivoineet hakijakenttää rahoittajan tukena. Sokran tehtävänä on tukea sosiaalista osallisuutta edistäviä ja köyhyyttä torjuvia hankkeita ja tuoda hankkeissa tehdyt osallisuutta edistävät ratkaisut näkyväksi. Hanke on myös kehittänyt yhdessä toimijoiden kanssa työkaluja kehittämishankkeissa tuotettujen osallisuuden hyvien käytäntöjen palasten etsimiseen, jalostamiseen ja arviointiin. Asiakasosallisuutta hanketoiminnassa on toimintalinjan hankkeissa vahvistettu mm. kokemusasiantuntijoiden sekä asiakas- ja kansalaisraatien avulla, joista on myös tuotettu täsmätietoa hankkeille.

Toimintaa ovat aktivoineet lisäksi kaupunkien kansalaistoimijalähtöisten kehittämissosioiden aktiivinen ja onnistunut toiminta. Toiminnalla on hyvät mahdollisuudet vaikuttaa syrjäytymiskehityksen estämiseen ja edistää sosiaalista osallisuutta. Maksatusten ennakat ja yksinkertaistetut kustannusmallit ovat mahdollistaneet järjestöjen paremman osallistumisen hanketoimintaan. Kuntien ja kansalaisjärjestöjen yhteistyö on tyypillistä tälle kohderyhmälle suunnatuissa hankkeissa.

Suurimmassa syrjäytymisvaarassa olevien nuorten ja pitkäaikaistyöttömien osallisuutta ja työ- ja toimintakykyä on tuettu työpajatoiminnalla, kehittämällä matalan kynnyksen palveluja ja sosiaalista kuntoutusta. Yksilöllinen ohjaus ja rinnalla kulkeminen on useissa hankkeissa keskeinen toimintamalli. Osallisuutta on lisätty hankkeissa monin eri tavoin. Esimerkiksi pelillisyyden avulla voidaan vastata nuorten palvelutarpeisiin ja motivoida heitä edelleen. Yhteiset olohuoneet ovat matalan kynnyksen paikkoja, joissa voi käydä kahvilla, saada keskusteluseuraa, päästä mukaan retkille, saada ideoita harrastuksiin ja tulla edelleen ohjatuksi palveluihin. Osallisuutta lisäävät myös uudenlaiset asumisen ratkaisut, joissa esimerkiksi nuoret ja vanhukset asuvat samassa palvelutalossa, vanhukset saavat nuorista seuraa ja nuoret mielekästä tekemistä arkeensa. Luonto- ja kulttuuriympäristöt sekä luova toiminta tarjoavat ympäristöjä, joissa voi irrottautua arjesta ja saada uutta suuntaa elämälle. Määrärahojen sallimissa rajoissa hankkeisiin on yhdistetty myös työvoimapolitiittisia toimenpiteitä yhtenä työvälineenä osallistujien työ- ja toimintakyvyn edistämiseksi.

Hankkeissa on huomioitu hyvin myös maahanmuuttajat, kaksisuuntainen kotoutuminen ja yhteisöllisyyden edistäminen. Maahanmuuttajahankkeiden lukumäärän lisääntymisen taustalla on vuoden 2015 loppupuolella tapahtunut turvapaikanhakijoiden määrän räjähdysmäinen kasvu Suomessa. Toisaalta myös tietyissä hauissa painotettiin valintakriteerinä erityisesti syrjintää ja huono-osaisuutta kokevien väestöryhmien sosiaalisen osallisuuden tukemista. Kohderyhmiä ovat esim. päihde- ja mielenterveyskuntoutujat, osatyökykyiset, vammaiset, vapautuvat vangit, asunnottomat, opiskelijat ja perheet.

OSA IV: Nuorisotyöllisyysaloitteen täytäntöönpanoa koskevat tiedot ja arviointi -> ei koske Suomea

OSA V: Koheesiopolitiikkaan liittyvät tiedot ja arviointi, jos asetuksen (EU) N:o 1303/2013 111 artiklan 4 kohtaa hyödynnetään (edistymiskertomuksen muiden kohtien täydentämiseksi tarvittaessa) — toimitetaan vuonna 2019

(1) Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa, koheesiorahastoa, Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastoa ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevista yhteisistä säännöksistä sekä Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa, koheesiorahastoa ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevista yleisistä säännöksistä sekä neuvoston asetuksen (EY) N:o 1083/2006 kumoamisesta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1303/2013 (EUVL L 347, 20.12.2013, s. 320).

(2) Kenttien sisältöjen selitykset:

tyyppi: N = numero, D = päiväys, S = merkkijono, C = rastittava ruutu, P = prosenttiosuus

syöttötapa: M = manuaalisesti, S = valinta, G = järjestelmä tuottaa

maxlength = enimmäismerkkimäärä välilyönnit mukaan luettuina.

(3) Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahaston (maaseuturahasto) osalta kuvaus ja arviointi on suoritettava vertaamalla niitä unionin prioriteettien mukaisiin tavoitteisiin, sillä vaikutus Eurooppa 2020 -strategiaan perustuu kuuteen unionin prioriteettiin.

(4) Komissiolle ilmoitettujen tukikelpoisten menojen kumulatiivinen summa euroina edellisen vuoden joulukuun loppuun mennessä.

(5) Tähän sisältyvät myös nuorisotyöllisyysaloitteen (YEI) varat (aloitekohtaiset määrärahat ja vastaava ESR:n tuki).

(6) Tässä taulukossa nuorisotyöllisyysaloite (YEI) (erityismäärärahat ja vastaava ESR:n tuki) katsotaan rahastoksi.

(7) Ei koske Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastoa (maaseuturahasto) eikä Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa.